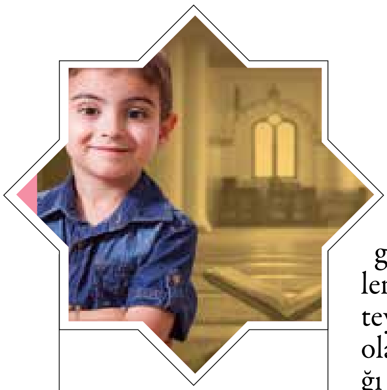

Sayı 7 (283)
Temmuz 2018
Yıl XXVI

ISSN: 1312-9872

Yayın Sahibi
BULGARİSTAN
MÜSLÜMANLARI
BAŞMÜFTÜLÜĞÜ

Yayın Türü
Aylık, süreli

Yayın Kurulu
Vedat S. Ahmed
Cemal Hatip
Doç. İbrahim Yalımov
Dr. İsmail Cambazov
Dr. Kadir Muhammed
Murad Boşnak
Muhammed Kamber

Dizgi ve Tasarım
Salih M. Şabanov

Adres
Sofya 1000
ul. „Bratya Miladinovi" 27
Müslümanlar Dergisi
tel.: 02/981 60 01

Temsilcilikler
Bölge Müftülükleri
Cami Encümenlikleri

Online
www.grandmufti.bg
muslumani@grandmufti.bg

Baskı
Sky Print

Abone ücretleri
Yıllık: 24,00 lv.
Altı aylık: 12,00 lv.

KUR'ÂN KURSLARI CENNETE İNSAN TAŞIYOR

En basit ifadeyle söyleyecek olursak, güzel dinimiz İslâm hakkında temel bilgilerin öğretildiği yere Kur'ân kursu demekteyiz. Ülkemizde Kur'ân kursları ağırlıklı olarak öğrenciler yaz tatilinde iken yapıldığı için yaz Kur'ân kursları deriz. Yıl boyu, özellikle hafta sonlarında yapılanlara da yıllık Kur'ân kursu adını vermekteyiz. Başmüftülüğün hazırladığı program esas alınarak düzenlenen Kur'ân kursları, yaklaşık olarak Müslüman çocukların yaşadığı yerleşim yerlerinin yarısında yapılmaktadır. Senede 7-8000 çocuk yaz kurslarına katılmaktadır. Müslüman azınlığın kimliği ile ilgili diğer çalışmaları göz önünde bulundurduğumuzda Kur'ân kurslarının son derece önemli olduğu anlaşılmaktadır.

Aslında Kur'ân kursları son 30 yılın ürünü diyebiliriz. Çünkü komünizm devrinde din eğitimi yasaktı, ondan önceleri ise Müslüman/Türk mektepleri çalışırdı. Orada ise haftada birkaç saat Kur'ân ve din eğitimi görme imkânı vardı. O yüzden Kur'ân kursu gibi bir oluşuma ihtiyaç yoktu.

Ancak günümüzde çok büyük ihtiyaç var. Çünkü birçok insanın İslâm ve Kur'ân ile biraz yakından tanışması bu kurslarda olmaktadır. Din, iman, ahlâk, namaz, abdest, cami, edep gibi kavramlar bu eğitim hizmetiyle aşılanmaktadır. Günümüzde Kur'ân kursuna giden cennet yolcusudur. Kur'ân kursundan mahrum olan da cennetten mahrum olma yolundadır. Bunu söylerken hiç de abartmıyorum...

Cennete girmenin ilk şartı iman, arkası ibadet, ondan sonrası da ahlâk; bunların ön şartı ise bilgi... Geniş kitlelerin bunları dürüst bir şekilde Kur'ân kursu dışında öğrenme imkânı var mı?

Kur'ân, kendisini okuyana mahşer gününde şefaat edecektir. Kur'ân'dan bir harf okuyana Allah on sevap yazıyor. 325 bin civarında harften oluşan Kur'ân-ı Kerim'i bir kez okuyanın sevabı demek 3 milyondan fazla oluyor. Cennete götüren ciddî bir adım bu!

Ama sadece okuyana mı sevap var? Hayır... Okutana da var. Müjdeyi veren ise Peygamber Efendimiz: *"Sizin en hayırlınız Kur'ân öğrenen ve öğretendir."*

Sadece bu kadar mı? Değil... Çocuğunun Kur'ân'ı öğrenmesini sağlayan ana-babaya da büyük bir müjde var... Yine Peygamberimize kulak verelim: *"Çocuğuna Kur'ân okumayı öğreten ana-babanın başına cennette taç konacaktır."* Hem cennet, hem eşsiz bir taç... Ne mutlu okuyanlara, okutanlara, okumayı teşvik edenlere...

Sadece bu kadar da değil... Kur'ân kurslarının düzenlenmesine maddî ve manevî olarak katkısı geçen herkese de sevap var, hem de arkası kesilmeyen türünden. Kur'ân kursuna tahta aldık, ona yazıldıkça sevap kazanıyoruz... Ondan bir harf öğrenen o harfi telaffuz ettikçe bize de sevap yazılıyor...

İşte bütün bunlardan dolayı Kur'ân kursu cennete yolcu taşıyor diye düşünüyorum... Haydi cennet yolcuları...

Vedat S. Ahmed

İÇİNDEKİLER

02 Her Geçen Gün Cemaatimiz Artıyor, Ne Mutlu Bizlere!
05 Mekke'nin Gülü
06 En Önemli Görevimiz Yeni Nesillere Dini Öğretmektir
08 Kutsal Davet
10 En Hayırlı İş: Kur'ân'ı Öğrenmek ve Öğretmek
12 Hedefi Olmayan Gemiye Hiçbir Rüzgâr Yardım Etmez
14 Öğrenme Stilleri
16 Eğridere'nin Çifte Minareli Çarşı Camisi
17 Işık Saçan Işıkköylüler

İmzalı yazılardan, ilân ve reklamlardan reklam sahipleri sorumludur. • Sayın okuyucularımız, dergimizin sayfalarında ayet-i kerime, hadis mealleri ve mübarek isimler bulunduğu için yerlere atılmamasını rica ediyoruz.

HER GEÇEN GÜN CEMAATİMİZ ARTIYOR, NE MUTLU BİZLERE!

Sofya Bölge Müftüsü Mustafa İzbiştali İle Mülâkât

Mustafa İzbiştali, 3 Eylül 1983 tarihinde Blgaoevgrad (Cuma-i Bâlâ) ili, Satofça belediyesi, Slaşten köyünde doğmuştur. Kuveyt Devleti "Kurtuba" Dinî Lisesinde eğitim almıştır. Daha sonra Bulgaristan'a dönerek Sofya Yüksek İslâm Enstitüsünde eğitim görüp mezun olmuş, akabinde Türkiye'ye gidip Konya'daki "Necmettin Erbakan" Üniversitesinde fıkıh alanında yüksek lisans eğitimini dönem olarak tamamlamıştır.

İki sene köyü Godeşevo'da imamlık, iki sene de Başmüftülük İrşad Dairesinde uzmanlık görevinde bulunmuştur. 2012 senesinin Temmuz ayından beri Sofya Bölge Müftüsüdür. Evli ve üç kız babasıdır.

Muhterem Müftü Efendi, müftülük makamına nasıl geldiğinizi bizimle paylaşır mısınız? Bu makama geldiğinizde öncelikleriniz nelerdi, bunların ne kadarını gerçekleştirme imkânı buldunuz?

Bismillâhirrahmânirrahîm.

2011 senesinde düzenlenen Millî Müslümanlar Konferansı sonrasında Sofya Bölge Müftüsü olarak sayın Murat Pingov seçilmiş, bir sene sonra kendileri Başmüftü Yardımcılığına terfi etmiştir. Bunun sonucunda Allah Teâlâ'nın takdiri, sonrasında da Bulgaristan Başmüftüsü Dr. Mustafa Hacı'nın tensipleri ile münhal olan Sofya Bölge Müftüsü görevine geldik.

Daha müftü oluşumuzun ilk gününden itibaren üç ana hedefimiz vardı:

Evvelâ, başkentte faal olan tek camimizin beş vakit namaza açmaktı. Senelerce bu camimiz sabah namazında kapalıydı, oysa biliyoruz ki, sabahlar bereketlidir. Yüce Allah'a hamdolsun, Sofya merkezinde buluna Kadı Seyfullah Efendi Camisi artık bir cazibe merkezi hâline gelmiş ve bu sadece Müslümanlar için değil, Allah'ın dini hakkında bilgi edinmek isteyen herkes için geçerlidir.

İkinci önceliğimiz, bölgemizde yoğun Müslüman nüfusun yaşadığı her yerleşim yeri ve büyük mahallelerde cami (mescit) olmasıydı. Müftülüğümüzün kapsam alanına dört idarî bölge girmektedir: Sofya Şehri, Sofya, Pernik ve Köstendil illeri. Bu illerimizde neredeyse cami kalmamış, totaliter rejim tarafından ayakta bırakılanlar ise ya kiliseye, ya müzeye dönüştürülmüş ya da bizim kullanımımız engellenerek yıkılmaya terk edilmişlerdir. Bu yüzden karşımıza Müslümanların bir araya gelecekleri, dinî vecibelerini ifa edecekleri ve namazlarını kılacakları yerler bulma meselesi çıktı. Elhamdülillâh, Başmüftülük teşkilâtının ve birçok hayırseverin yardım ve güvenleriyle binalar satın almayı veya kendi emlâkımızı tamir etmeyi başararak Köstendil, İhtiman ve Samokov kasabaları ile Sofya'nın Svetovraçene, Botunets ve Studentski grad (Üniversiteliler Sitesi) mahallelerinde mescitler açtık. Tabiî, bu konuda daha yapılacak işlerimiz var. Meselâ,

Tamir edilerek mescit olarak da kullanılan Köstendil'deki vakıf binası

başkentimizin Fakulteta ve Filipovtsi mahalleleri ve Dupnitsa kasabasında acil mescit ihtiyacı bulunmaktadır.

Üçüncü önceliğimiz de Bölge Müftülüğümüz sınırlarındaki bütün Müslümanları, etnik yapılarına bakmaksızın, kaynaştırmak ve onlarla çalışmaktı. Bu, devamlı olarak gözönünde tutulması ve düzenli gayretler sarf edilmesi gereken bir süreçtir.

Müftülük yaptığınız bölge hakkında biraz daha bilgi verir misiniz? Yerleşim yerleri, Müslüman sayısı vs.

Bölge Müftülüğümüz alan olarak Bulgaristan'ın en büyük müftülüğü olma özelliğine sahiptir, çünkü 13.380 km² alana sahip dört ili kapsamaktadır. En fazla Müslüman nüfusu barındıran bölgelerden biri olduğunu söylersek, mübalağa etmiş olmayız, zira Bölge Müftülüğümüz sınırlarında 100.000 dolayında Müslüman yaşamaktadır ve bunların takriben 70.000'i başkenttedir. Ağırlıklı olarak Müslümanlar, daha önce mescitlerle ilgili bahsettiğimiz yerlerde bulunmaktadır.

Bulgaristanlı gençlerin genellikle şehirlerde yaşamayı tercih ettiği bir gerçek. Sizler başkentteki gençlere yönelik ne tür çalışmalar yapmaktasınız?

Şüphesiz, gençler konusu hayatî bir mesele. Onlar yarın ülkemizdeki Müslüman topluluğunun belkemiğini oluşturacaklar. Ekibimiz ve bölgemizdeki imamlarımız bu gerçeğin farkındadır. O yüzden müftülük olarak haftalık sohbetler, spor turnuvaları, günlük seminerler, ülkenin farklı yerlerinden gelen hocalarla dersler, piknik gibi etkinlikler düzenlemekteyiz. Gençlerin enerji dolu ve serbest zamana sahip oldukları bir gerçek, ama aynı zamanda kendilerine iyi reklâm edilen yanlış yollar sunulmaktadır. O yüzden onlara uygun alternatifleri sunmazsak, onların virajı yanlış tarafa yapma ihtimalleri büyüktür. Bu durum bizim sorumluluğumuzu artırmaktadır. Öyleyse bu yönde hiçbir masrafı, ne de insan kaynağını ve zamanı esirgememeliyiz.

Müslüman kadınların dinî kültürlerini yükseltmek için neler yapmaktasınız?

Kur'ân-ı Kerim'in gelmesiyle kadın hem ailede, hem de toplumda merkezî bir konuma yerleşmiş ve önemli rol oynamaya başlamıştır. Kadınların yerküremizin nüfusunun yarısını teşkil ettiği malûm. Ayrıca diğer yarısını da onlar eğitmektedir, dolayısıyla bir hanımefendi genel ve dinî bilgilerini ne kadar geliştirirse, o ölçüde daha iyi ve sağlıklı bir toplumun oluşmasına katkı sağlayacaktır. Bu gerçeğin farkında olarak Sofya Bölge Müftülüğü olarak kızkardeşlerimizin kültür seviyelerini zenginleştirmek ve yükseltmek için çalışma ve etkinlikler yapma gayreti içerisindeyiz. Müftülüğümüz bünyesinde son derece aktif çalışmalar yürüten vaizemiz var. Ayrıca birkaç kızkardeşimiz de gönüllü olarak irşat noktasında yapabildikleri ölçüde yardımcı olmaktadır. En önemli hizmetlerimiz arasında seminerler, Bulgarca ve Türkçe olarak, hatta zaman zaman başka ülkelerden gelen üniversite öğrencileri için İngilizce Kur'ân kursları düzenlemekteyiz. Kermes, piknik gibi etkinlikleri de bu bağlamda zikredebiliriz.

Biraz da Kur'ân kurslarını konuşsak... Bölgenizde Kur'ân kurslarının durumu nedir?

Müftülüğümüz sınırlarında 5 yıl boyu devam eden Kur'ân kursu ile 9 yaz Kur'ân kursu var. Sofya'daki Müslümanların çoğunun taşradan gelmiş olmaları ve yaz tatili gelince çocuklarını köylerine götürmeleri yaz Kur'ân kurslarının düzenlenmesini engelleyen önemli bir sorundur. Buna rağmen biz çocukları, haftada iki kere de olsa, yıl boyu düzenlenen Kur'ân kurslarına celbetmeye çalışıyoruz. Aynı zamanda 2017-2018 öğretim yılında Kur'ân kursu hocalarımızdan Fatima Tsineva ile ilkokul öğrencilerine öğleden sonraları etüt projesi başlattık. Bu sayede çocuklar gelip birlikte okul ödevlerini yazıyor, Kur'ân okuyor, oynuyor ve yemek yiyorlar. Elhamdülillâh, pilot olarak başlattığımız bu projenin başarılı olduğunu ve gelecekte bu yönde çalışmamız gerektiğini söyleyebiliriz.

Bölgenizdeki diğer dinî ve irşâdî çalışmalar hakkında ne diyeceksiniz?

Birkaç senedir mescitlerde düzenlenen haftalık sohbetler iyi bir hizmet, artık onların meyvelerini de görüyoruz. Bu bağlamda dinî literatür, broşür ve namaz kitapları dağıtımını da başarılı bir çalışma olarak zikretmek isterim. Bir kimsenin başkentte birkaç yerde namazını kılma imkânına sahip olması da küçümsenecek bir şey değil.

Başkentteki Kadı Seyfullah Efendi Camisi dışında bölgemizde sekiz mescit çalışıyor. Ve her geçen gün cemaatimiz artıyor, ne mutlu bizlere! Bu durum, insanların kalplerinde imanın var olduğunu ve sadece uyandırmak gerektiğini göstermektedir. Bu da çokça müzakere, sohbet, Kur'ân-ı Kerim okuma ile olmaktadır.

► Sofya'da ikinci bir cami yapma konusu senelerdir konuşuluyor. Müslümanlar, başkentin merkezinde kaldırımlar üzerinde namaz kılmak zorunda kaldıkları için kızıyorlar ve müftülüğü iş yapmamakla suçluyorlar, bazıları da acaba başka cami yapılacak mı diye soruyorlar. Siz ne diyorsunuz?

Maalesef bu sorun yirmi senedir çözümsüz duruyor, hâlâ çözümü için siyasî ve sivil irade göremiyoruz. Şahsen, başkentte ikinci bir cami inşası ile ilgili kıpırtların olduğunu düşünüyorum, ancak Müslüman cemaatimiz bu konuda daha ilgili olmalıdır. Tabiî ki, bizler bu sorun çözülene kadar ellerimiz böğrümüzde yakınıp durmayacağız. Bu yüzden Sofya'nın her idarî bölgesinde mescit yapma teşebbüsümüz var, yani ne kadar mahalle, o kadar mescit.

► 20 Mayıs 2018 tarihinde Başmüftülük Medya ve Kültür Merkezinde Sofya'nın tek camisine düzenlenen saldırının yedinci yılı münasebetiyle bir panel düzenlendi. Bugün Bulgraristan'da halkın Müslümanlara karşı daha hoşgörülü olduğunu söyleyebilir misiniz?

Bütün politikacılar, toplumun önde gelenleri, aydınlar vs. Bulgar hoşgörüsü ve Sofya'daki hoşgörü karesi /cami, sinagog, Ortodoks ve Katolik kiliseleri/ ile övünmeyi sevmektedir, fakat reel durum çok farklı. İyi ki halk, günlük hayat ve komşuluk düzeyinde, kavganın hiçbir fayda getirmeyeceğini anlamış da karşılıklı iyi ilişkileri ve saygıyı muhafaza etmektedir. Yoksa hoşgörü ve anlayış içerisinde davranmanın politikacıların eline kaldığı bir durumdan Allah'a sığınırız, zira onlar bizi çıkışı olmayan bir girdaba sürüklerler. Bilhassa başkent halkının hoşgörülü olduğunu söylemek için binlerce gayr-ı müslimin Yüksek İslâm Enstitüsü eğitim merkezi ve ikinci cami inşaatını desteklemek için sarı taşlarla döşeli merkez caddeye çıkmış olmalarını görmek lâzım! O zamana kadar mesele sadece lâf ü güzâf...

► Sizce bu bağlamda medyanın rolü nedir? Dinî ve etnik tahammülsüzlük aşılıyorlar mı?

Eğer "her sürünün kara koyunu var" deyimini kullanarak cevap verecek olursak, "Bulgaristan medyasının beyazları da var" deriz. Teessüfle söylemeliyiz ki, onların büyük bir kısmı objektif, dürüst, kişisel haklara, kişisel alana, seçim ve hür iradeye saygı gibi basit kurallara uymamaktadır. Tabiî, toplumumuzdaki ahlâkî bozulmanın toplumun her alanına yansımaması mümkün değil, medya da bundan istisna değil elbet. Öyleyse dinimizi ve faaliyetlerimizi medyaya doğru ve tarafsız bir şekilde tanıtmak için kurum olarak bizler ne yapıyoruz sorusunu da sormanın tam yeri. Herşeye rağmen, onlar arasında gerçeği objektif ve tarafsız olarak yansıtma arayışı içerisinde olan vicdanlı insanlar var.

► Bu sene bölgenizde "Müslümanlar" dergisi okuyucularının sayısı neredeyse iki kat arttı. Bundan dolayı sizin gayretlerinizi takdir ediyor ve teşekkür ediyoruz. Dergimizle ilgili görüşlerinizi paylaşır mısınız?

Dergimiz, her geçen sene daha iyi ve daha okunur bir hâle geliyor, devamlı olarak tirajının artması da bunu gösteriyor.

► Bizlere zaman ayırıp sorularımızı cevaplama lütfunda bulunduğunuz için sizlere teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Ben teşekkür ederim. Ötekine karşı daha fazla iyilik ve saygıda bulunmayı temennî ediyor, Müslüman topluluğu ve bütün Bulgaristan halkına nimet, terakkî ve başarılar diliyorum.

MEKKE'NİN GÜLÜ

SUNAY RAMADAN AYTOS BÖLGE VAİZİ

Zengin ve soylu bir alileye mensup olan Mus'ab, annesi tarafından uzun bir süre hapsedildi. Sebebi açıktı: Mus'ab bir gün, Hazreti Muhammed'in peygamber olduğunu ve herkesi Allah'ın birliğine davet ettiğini duydu.

Çok yakışıklı bu genç o sıralar on sekiz yaşındaydı. Omuzlarına kadar dökülen güzel saçları vardı. Herkesin dikkatini çekecek şekilde bakımlıydı. Ailesi kendisini çok severdi. Annesi zengin bir kadındı. Şam'dan, Hind'den en güzel kumaşları getirtip oğluna harika elbiseler diktirirdi. Mus'ab güzel kokular sürer, Hadramut'tan getirilen güzel terlikler giyerdi.

Mekke'nin yakışıklı ve itibarlı genci, Peygamberimizin Erkam'ın evinde olduğunu öğrenince, bir gece Erkam'ın evine gitti. İçeri girdiğinde Efendimiz (s.a.s.) güzel sesiyle Kur'ân okuyordu. Mus'ab saygıyla gösterilen yere oturdu.

Dinlediği doğru, anlamı derin ve güzel sözlere hayran kalmıştı. Yıllardır aradığı huzurun kaynağını şimdi bulduğunu düşünüyordu. Bu kutlu dinle tanışmanın sevincinden yerinde duramıyordu. Rasûlüllah (s.a.s.) onun coşkusunu fark edince yanına oturttu ve mübarek elini Mus'ab'ın göğsüne koydu. O coşkulu genç, gül kokulu, ipek yumuşaklığındaki kutlu ellerin serinliğini ve manevî gücünü hissedince bir anda sakinleşti. Ardından dilinden şehadet kelimesi döküldü.

Genç Mus'ab da ilk Müslümanlar arasında yerini almıştı. Rasûlüllah Efendimiz onun için "Mekke'de Mus'ab'dan daha güzel saçlı, daha güzel giyimli ve daha çok nimetler içinde yaşayan birini görmedim" diyerek iltifatta bulundu.

Mus'ab artık yeni bir heyecanla doluydu. Kavuştuğu bu olağanüstü güzelliği başkalarıyla da paylaşmak en büyük hedefiydi. Bir insanı İslâm'a kazanmanın, Allah katında bütün dünyaya sahip olmaktan, daha kazançlı olacağını biliyordu.

İmanını şimdilik gizlemesi gerektiğini düşündü, çünkü o sırada Mekkeliler Müslümanlara çok büyük baskılar uyguluyordu. Bu yüzden Mus'ab Müslüman olduğunu ailesinden bile gizlemek zorunda kaldı. Peygamberimizi ancak gizli olarak ziyaret edebiliyordu.

Ancak bir gün komşularından Osman, onun namaz kıldığını gördü ve durumu yakınlarına bildirdi. Akrabaları başına toplanınca geri adım atmak yerine kendine güveni tam olduğu için Mus'ab onlara inandığı yeni dini anlatmak istedi. Kur'ân okumak üzere ayağa kalkınca annesi onu sert bir tokatla susturmak için elini kaldırdı. Fakat Mus'ab'ın saygı uyandıran asil duruşu ve sakinliği karşısında elini indirmek zorunda kaldı. Ama oğlunun terk ettiği ilâhlar adına ondan mutlaka öç alması gerektiğini düşünüyordu. Bunun için daha caydırıcı bir yol denemeye karar verdi. Mus'ab'ı bir odaya hapsetti. Fakat ne olursa olsun gönüllerin hapsedilemeyeceğini hiç hesaba katamadı. Mekke'nin bu nazlı, zengin ve yakışıklı genci için artık çile dolu zor günler başladı, ama bu sıkıntıların hiçbiri onu yıldırmadı. Böylece Mus'ab Müslüman olarak ömrünü yaşadı.

EN ÖNEMLİ GÖREVİMİZ YENİ NESİLLERE DİNİ ÖĞRETMEKTİR

NAZMİYE ARİFOVA EĞİTİM DAİRESİ UZMANI

İNSANIN BAŞARABİLMESİ İÇİN muhakkak bilgiye ve ilme ihtiyacı var. Başarıya giden yolun ilim ve bilgiden geçmektedir. Bildiğimiz gibi, Peygamber Efendimize Cebrail (a.s.) aracılığıyla gelen ilk ayetler şunlardır: ***"Oku, yaratan Rabbinin adıyla. O, insanı pıhtı****laşmış kandan yarattı. Oku, Rabbin nihayetsiz kerem sahibidir.* ***O kalemle öğretendir. İnsana bilmediğini öğretmiştir."*** (el-Alâk, 96/1-5)

Yüce Allah bu sözleriyle okumanın önemini vurgulamakta, insanın yaratılış sebebine dikkat çekmektedir. Buna uymayıp da insanın kendi kendine yeterli olduğu düüncesine kapılması sonucunda nankörlük ve taşkınlık doğacağı ve bunun acı sonuçlarının olacağı bu ve benzeri pekçok ayette anlatılmaktadır.

İlim, dünya ve ahirete ait olmak üzere iki kısımdır. Maneviyattan uzak dünyevî bilgiler, kişiyle beraber mezar kenarına kadar gider, ancak oradan sonrasına geçemez. Maneviyatla dahil olan bilgiler ise bir saâdet kandili olur. İşte bundan dolayı bu bilgiler de çocuğumuzun eğitiminde önem taşımaktadır.

O yüzden elimizden geldikçe, dini bilgiye ulaşmaya gayret etmeliyiz, bilinçlenmeliyiz ve kendimizi bu konuda yetiştirmeliyiz. Edineceğimiz bilgileri sadece bilgi olarak biriktirmek değil, hayatımıza dahil etmeliyiz ve hayatımızdaki her alanda onları göz önünde bulundurarak kararlar vermeliyiz.

İnsanın eğitiminde en önemli eksiklerden biri, dinî eğitimin olmamasıdır ve bu kandil ışığının yollarını aydınlatmamasıdır. Çocuğun terbiyesi, dünya görüşü ve yolunu şaşırmaması açısından dinî eğitim çok önemlidir. Bunun eksikliği büyük bir kayıptır, insanda bulunmaması onu mutsuzluğa, çaresizliğe ve ne kadar zengin olursa olsun, hiç bir şeyden haz almamaya mahkûm eder ve kendisini eksik hissetmesine sebep olur. Öyle ki, dünya imtihanına dirençsiz kalır.

Ebeveynler bunun bilincinde olmalı ve gereğini yapmak en temel görevleri içerisinde yer almalıdır. İnsanın yaratılış gayesi Allah'ı tanımak ve Ona kulluk etmektir. Bunu başarmak, iyi ve başarılı bir insan olmak için her insan muhakkak dinî eğitime ihtiyaç duymaktadır.

Öyleyse bunu nasıl başaracaz? Çocuklarımıza dinî eğitimi nasıl vereceğiz? Önümüzdeki ciddî soru bu.

Ülkemizin demokratikleşmeye başlamasıyla beraber Bulgaristan Müslümanları Başmüftülüğü bu konuda birçok çalışma yapmaya başladı ve devamlı kendini geliştirmektedir. Bunun sonucunda dinî eğitim alma imkânı bakımından bir çok seçenek bulunmaktadır.

- ✓ Evlâtlarımız yüksek okul çağındaysa, Sofya'da çalışan Yüksek İslâm Enstitüsü'ne kaydolmasını teşvik edebiliriz.
- ✓ Çocuğumuz lise çağındaysa, Rusçuk, Şumnu veya Mestanlı İmam Hatip Lisesine kaydolmalarını sağlayabiliriz
- ✓ Çocuklarımızı ilkokul veya ortaokul dönemindeyse, onları yaz gününü düzenlenen Kur'ân kursuna gönderebiliriz. Aslında Kur'ân kursuna gitmek için bir yaş sınırı bulunmadığını da burada ifade edelim. Çocuğumuzla beraber biz bile gidebiliriz.
- ✓ Çocuklarımız okula mı gidiyor? Onları bir dilekçe vererek okulda oluşturulacak bir grupla seçmeli olarak „İslâm Dini“ dersine katılmaları için motive edebiliriz.
- ✓ Çocuklarımız okula gidiyorsa, hafta sonlarında ise yıl boyu düzenlenen eğlenceli Kur'ân kursuna gitmelerini sağlayabiliriz.
- ✓ İmkânlar bununla da bitmiyor... Çocuğunuzu bölge müftülüklerimizin organize ettiği seminere gönderebilir, Türkiye'de düzenlediğimiz gezi ve kurslara katabilirsiniz.

Hatta düzenlenen bazı dinî içerikli seminerlere siz bile katılabilirsiniz. İlâveten Başmüftülüğümüzün yayınladığı "Müslümanlar" dergisi ve çocuklarımıza yönelik şirin mi şirin "Hilâl" eki vasıtasıyla dinimiz ve kültürümüz hakkında bilgilenebilir ve yayınlanan dinî kitaplarımıza da ulaşabilirsiniz.

Bütün bunları yaparken düsturum Peygamber Efendimizin şu mübarek sözleri olmalıdır: "Çocuklarınızı iyi eğitin ki, yüce Allah sizleri affetsin."

Çocuğumuzun dinî eğitimden mahrûm kalması bizim için taşınamaz bir yüktür, onun için onları dünya ve ahiret huzurlarını sağlayacak dinî bilgilerden mahrûm etmeyelim!

RABBİM, İLMİMİ ARTIR!

"Allahümme'nfa'nî bimâ allemtenî, ve allimnî mâ yenfeunî, ve zidnî ilmen"

"Allahım! Bana öğrettiklerini benim için faydalı kıl ve bana faydalı olacak şeyleri öğret! İlmimi artır!"

İmam Tirmizî tarafından rivayet edilen Peygamber Efendimizin bu duası çok büyük anlam taşımaktadır.

Bir kere bu dua bize ilmin önemini göstermektedir. İlimsiz hayat olmaz. İlim insanın dünya ahiret aydınlığıdır. İlim elde etme imkânından mahrûm olan insanlar sorumlu bile tutulmazlar!

Ancak ilim dediğimizde "İlim ilim bilmektir, ilim kendini bilmektir" türünde ilmi kastetmekteyiz Bunu faydalı ilim olarak da ifade edebiliriz. Onun için Peygaber Efendimizden bize ulaşan başka dualarda da "faydasız ilim"den Allah'a sığındığını görmekteyiz.

Faydasız ilim, bize dünya ve ahiret hayatımızda yararı olmayacak ilimdir. Bu aslında ilim de değildir, sadece kuru bilgidir. Zira ilim, insana faydalı işler yaptırır. İlim ile amel Arapçada üç aynı harf (ayın-lâm-mim) ile yazılır, sadece yerleri değişiktir. İlim bir anlamda ameldir, amele dönüşen bilgidir. O yüzden bu dua ile Rabbimizden edindiğimiz bilgilerin faydalı olmasını ve bize sadece faydalı olacak ilmi öğretmesini istemeye teşvik edilmekteyiz.

Nitekim duada "ilmimizin artırılması" da istenmektedir. Tâhâ suresinde Allah Teâlâ Peygamber Efendimize ***"De ki: Rabbim ilmimi artır!"*** buyurmuştur. Müfessirlerden Kurtubî bu hususta "eğer ilimden daha şerefli bir şey olsaydı, Allah Teâlâ, Peygamberine ilmin artırılmasını emrettiği gibi, onun da artırılmasını istemesi emrinde bulunurdu." demiştir.

KUTSAL DAVET

BAHRİ İZZET İRŞAD DAİRESİ UZMANI

Yaz tatili denilince aklımıza yaz okulları, yaz kursları gelmektedir, gelmiyorsa da gelmelidir. Ayrıca Kur'ân kursları da yaz ile ilgili bir gelenek halini aldı. Zaman geçtikçe Kur'ân kurslarımız daha da vermli olmakta ve sağlıklı ortamlara kavuşmaktadır. Her yaz olduğu gibi, bu yaz da çocuklarımızı camilerimizdeki Kur'ân kurslarımzda bekleyen hocalarımıza emanet ederek belki ana-babalık görevimiz ufak bir kısmını daha yerine gelmiş olacağız. Anne babalar olarak çocuklarımızın manevî dünyasını süsleyecek Kur'ân kurslarımız, onlara bu toplumda yararlı bireyler olmayı öğretecektir. Velilerimiz bu konuda duyarlı olmakla gelecek nesillerimizin dinî kimliklerinin inşasına yardım edeceklerdir. Kur'ân kursları sayesinde çocuklarımızda güzel bir şahsiyet, temiz ahlak, dürüstlük, mertlik gibi özellikler oluşacak ve gelişecek, ayrıca yine Kur'ân öğrenip dinimizle taşıcaklardır.

Büyüklerimizin eskiden beri söyleyegeldiği "Ağaç yaşken eğilir" atasözünü yine hatırlıyalım ve geleceğin genç neslini oluşturacak olan çocuklarımızı iyi bir terbiye almaları için hem eğlenceli, hem de eğitici bir Kur'ân kursuna talebe edelim. Eğitim, bütün milletler için önemli bir unsurdur. Bunun kıymetini bilen ecdadımız Osmanlı, o zamanlarda çocukları 4 yaşında 4 aylık 4 günlük olduktan sonra rahle başına oturtuyorlardı. Bu uygulama padişahlar tarafından Osmanlı şehzadeleri için de geçerliydi. Böylece çocukların ilim ve terbiye yorundaki yolculuğundaki ilk adım mahalle mektepleri de denen sübyan mekteplerinde atılıyordu. Görüldüğü üzere erken yaştan itibaren Kur'ân eğitimi söz konusu idi. İnşallah bizler de çocuklarımızı bu eğitimle yetiştirelim ve gelecek nesle ışık tutacak fertleri

yaz Kur'ân kurslarımız sayesinde ortaya çıkaralım. Çocuk yaşta öğrenilen temel dini bilgiler masum yavrumuzu hâl-i hayata hazırlayacak, toplum ve ailesine karşı sorumlu olarak yetişecektir.

1990'lu yılların, yani demokratikleşme sürecinin balşangıcında camilerimizde yeniden bir hareketlenme, halkta özlem dolu bir uyanış meydana geldi. Böylece eski camilerimiz çocuklarla doldu derken, daha sonra hatim törenleri, kesilen kurbanlar da bu işe bereket kattı. İmkânlar kıt idi, lâkin içimize bir istek, bir kıvılcım vardı ve yaz tatili geldiğine ilk akla gelen camideki Kur'ân kurslarımız olurdu. O zaman çocuk olmak bir başkaydı, minarede okunan sâde ezanlar da vardı ve sırayla cami imamı bizlere ezanlar okutuyordu. Lâkin modern çağın ve teknolojinin getirdiği artılar olsa da, eksiler de meydana getirdi ve camilerimzdeki o tatlı heyecan biraz hafifledi sanki. İşte o heyecanı yeniden gündeme getirmek için Hazreti Peygamberin "Sizin en hayırlınız Kur'ân'ı öğrenen ve öğretendir" hadisini hatırlamakta fayda var.

Temennim odur ki, hayat şartlarının zorlu aşamalarında yol alırken belki Kur'ân kursuna az giden veya hiç gitmeyen bugünün kıymetli anne-babaları yeniden camilerimizin hareketlenmesi için çocuklarımızı yaz Kur'ân kurslarına gönderelim. Bu kurslarlarımızı önemseyelim ve cocuklarımızın beynine kazınarak unutulmayacak anılar bırakacak olan bu fırsatı kaçırmayalım.

İki aylık Kur'ân kursuna katılacak bütün gözümüzün nuru yavrularımıza iyi dersler, hoş vakitler geçirmelerini diliyorum. Hocalarımızın da sabırla bu kutsal görevi yerine getirmelerini temennî ediyorum. Başarılı bir Kur'ân ve din eğitimi sonucunda yapılacak bölge yarışmalarında öğrencilere başarılar diliyor, en başarılı küçük kardeşlerimizi de Miilî Temel İslâmî Bilgiler Yarışması'nda buluşmak üzere bekliyorum. Herkeslere çok çok başarılar... Çalışın ve unutmayın ki, şalışan iyi olackatır! İyi olan da kazanacaktır!

HER MÜSLÜMANIN İLİM ÖĞRENMESİ FARZDIR

HALİL HOCOV İRŞAD DAİRESİ BAŞKANI

Farz olan hangi ilimdir?

Hayatın idamesi için suya ihtiyaç var, lâkin bir vadi veya tepenin varlığı aynı ölçüde gerekli değil. O yüzden hayat için suyun zorunlu olduğunu söyleriz, ama vadi veya tepe için böyle bir şey sözkonusu değildir. Bu anlamda yokluğunda insan hayatını imkânsız veya anlamsız kılan ilim farzdır.

İslâm âlimleri, insanın günlük ihtiyaçları ile ilgili olan iman, Allah ve Onun isimleri ile sıfatları, helâl ve harama dair bilgilerin herkese farz olduğu hususunda müttefiktir. İnsan yetişkin yaşa geldiğinde nasıl ve ne zaman abdest alacağını, namaz kılacağını, Ramazan ayı yaklaştığında oruç ile ilgili bilgileri öğrenmekle mükelleftir. Evli ise nikâh, eşlerin hak ve sorumlulukları, talâk, babalık ve aileyi geçindirme konularını; tüccar ise ticarî ilişkilerin türlerini, akit, şehadet, faiz, hile gibi meseleleri bilmekle yükümlüdür.

Günlük meseleler konusunda hazırlıklı olmamak çoğunlukla insanî özün ve maneviyatın kaybedilmesiyle sonuçlanmaktadır. Bu ise fertlerin sadece hayvanî yönlerini tatmin etme derecesine düşmelerine sebep olmaktadır. Bunun neticesinde de insanın akıllı ve sorumluluk taşıyan bir varlık olarak yaratılmasının mânâ ve hikmeti anlamsızlaşmaktadır.

Astronomi, tıp gibi ilmin bütün diğer alanlarını öğrenmek kişisel yükümlülük, yani farz-ı ayn değildir, ama toplumsal yükümlülüktür, yani farz-ı kifayedir. Bu yüzden bütün ilim dallarında uzmanlar yetiştirilmelidir.

Müslüman, günlük konuları çözmek için gerekli bilgiyi öğrenmekle mükelleftir, toplumsal işlerle uğraştığında ise çalıştığı alanı detaylı bir şekilde tanımalıdır. Zira insan, sadece bilgi sayesinde nimetler üretebilir ve böylece dünyada mutluluk içerisinde olup ahiret hayatını güzelleştirebilir. Bu ise bizim hayatımızın gayesidir, Allah bizleri bunun için yaratmış ve yine bu yüzden peygamberler ve kitaplar göndermiştir.

Bir hadis-i şerifte Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur: *"Şüphesiz, ulemâ peygamberlerin mirasçılarıdır; peygamberler ise arkalarında para bırakmamış, ilim bırakmışlardır. Kim onunla uğraşırsa, kazancı büyük olur."*

EN HAYIRLI İŞ: KUR'ÂN'I ÖĞRENMEK VE ÖĞRETMEK

DOÇ. DR. MUSTAFA CANLI
YÜKSEK İSLÂM ENSTİTÜSÜ

خَيْرُكُمْ مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ وَعَلَّمَهُ

Osmân (r.a.)'tan rivâyet edildiğine göre Nebî (s.a.s.) şöyle buyurmuştur: "Sizin en hayırlınız, Kur'ân'ı öğrenen ve öğretendir." (Buhârî)

Kur'ân-ı Kerîm, Cenâb-ı Hakk'ın gönderdiği en son ilâhî *kitâp*. Kur'ân-ı Kerîm, bütün insanlığa gönderilen bir *hitâp*. Kur'ân-ı Kerîm, insanlar için bir *hidâyet rehberi*. Kur'ân-ı Kerîm, *sözlerin en doğrusu* ve *en güzeli*. Kur'ân-ı Kerîm, kalplerdeki hastalıklara *şifâ*. Kur'ân-ı Kerîm, dertlerimize *devâ*. Kur'ân-ı Kerîm'in bir diğer adı *Zikir*. O, aynı zamanda bir zikir yâni Allah'ı anma. En mühimmi de Kur'ân, Allah'ın Kelâmı, Kelâmullâhtır.

Onun için Kur'ân'ı teallüm ve talîm etmek, bir müminin en mühim vazifeleri arasında yer almaktadır. Serlevhâ hadisimizde Kur'ân'ı *teallüm* ve *talîm* edenlerin, insanların en hayırlıları oldukları ifade buyurulmuştur.

Teallüm kelimesi; bilmek, öğrenmek, öğrenim görmek, eğitimini almak gibi mânâlara gelmektedir. Dilimizde bunu kısaca *öğrenmek* diye ifade ediyoruz. Buna göre, öğrenilmesi istenen şeyle ilgili olarak; gerek lafzını öğrenmek, gerek mânâsını öğrenmek ve gerekse bu mânâları tatbik etmek gibi bilinmesi ve uygulanması gereken ne varsa onu *öğrenmek, teallüm* kelimesinin mânâları içine dâhil olmaktadır.

Bu durumda *Kur'ân'ı teallüm etmek*, lafzını öğrenmek, mânâsını öğrenmek ve ondaki hayat ilkelerini öğrenip hayata yansıtmaktır, Kur'ân ahlâkıyla ahlâklanmaktır.

Kur'ân'ı teallüm etmek, en başta tecvîd kâidelerine riâyet ederek Kur'ân-ı Kerim okumasını öğrenmektir. Zira Kur'ân okumak, gönüllere sürûr verir, gönüller nûr-ı Kur'ân ile tenvîr olur. *Kur'ân okumak aynı zamanda bir zikirdir.* Rivâyete göre, Sevgili Peygamberimiz, her gün Kur'ân'dan okuması gereken yeri okumadan evinden çıkmazdı (İbn

Hanbel).

Kur'ân'ı devamlı ama zorlanarak okuyanların ecri daha fazladır. Zira gönüllerimizin Sultanı şöyle buyurmaktadır: *"Kur'ân'ı zorlanarak da olsa devamlı okumaya çalışan kişiye iki kat ecir vardır."* (Buhârî)

Kur'ân'ı teallüm etmek, O'ndaki sûreleri ezberlemek, hatta güç yetirilebiliyorsa hâfiz olmaktır. Kur'ân hâfızı olmak, âlî bir dereceye sâhip olmaktır. Bir hadis-i şerifte *Kur'ân'ı ezberleyip okuyan kişinin, Allah katındaki seçkin meleklerle birlikte olacağı* bildirilmiştir (Buhârî).

Şunu iyi idrâk etmeliyiz ki, Kur'ân'dan nasibimiz ne kadar çok olursa, o kadar huzurluyuz, o kadar kazançlıyızdır. Aksi takdirde Kur'ân'dan mahrûm olan gönüller harâbeye dönmüş evler gibidir. Nitekim Fahr-i Kâinât Efendimiz; *"Kalbinde Kur'ân'dan bir miktar bulunmayan kimse, harâp ev gibidir."* buyurmaktadır (Tirmizî).

Şâir bu hususu şu şekilde ne güzel mısralara dökmüştür:

İnsan, îmâr isteyen bir hânedir,
Kimde Kur'ân yoksa bir vîrânedir.

Bütün bunların yanında Kur'ân'ı teallüm etmek, Kur'ân'ın derin mânaları üzerinde tefekkür etmektir. Yüce Rabbimiz, yer ve göklerin yaratılışı hakkında düşünmemizi; ay, güneş, cemâdât, nebâtât ve hayvânât üzerinde tefekkür etmemizi istemekte ve bizlere şöyle seslenmektedir: ***"Bu, âyetlerini düşünsünler ve akıl sahipleri ibret alsın diye sana indirdiğimiz mübarek bir kitâptır."*** (Sâd, 38/29)

Cenâb-ı Hak, bir başka ayet-i kerimede ***"Kur'ân üzerinde düşünmüyorlar mı? Yoksa kalpleri üstünde kilitler mi var?"*** (Muhammed, 47/24) şeklinde peşpeşe sorular sorarak bu konuda gaflete düşülmemesi hususunda bizleri îkâz etmektedir.

Velhâsıl Kur'ân'ı teallüm etmek, tecvîd kâidelerine göre Kur'ân'ı okuyup tefekkür ettikten sonra, *Kur'ân ahlâkıyla ahlaklanmak, Kur'ân'ı hayata geçirip canlı bir Kur'ân olabilmektir.*

Hadis-i şerifte geçen *talîm* kelimesi; lafzıyla, mânasıyla, hayata yansımasıyla o işe dâir bilinmesi gereken herşeyi muhataplarına öğretmek, o şeyin eğitimini vermek gibi anlamlara gelmektedir. Kelime, Türkçemizde kısaca *öğretmek* olarak karşılığını bulmuştur.

Kur'ân'ı talîm etmek; lafzı, mânâsı ve hayat ilkeleriyle Kur'ân'ı ta'lîm etmek, öğretmektir.

Kur'ân'ı talîm etmek, *tecvîd kâideleriyle birlikte Kur'ân okumasını öğretmek, ondaki ince ilimleri talim etmek, onu bir hayat rehberi olarak insanlara takdîm ve talîm etmektir.*

Kur'ân'ı ta'lîm etmek, vefât ettikten sonra geride kendisinden istifade edilen bir ilim bırakarak *sevâp kazandıran en güzel sadaka-i câriyedir.* Sevgili Peygamberimiz şöyle buyurmaktadır: *"İnsan ölünce, şu üç ameli dışında bütün amellerinin sevâbı kesilir: Sadaka-i câriye, kendisinden istifade edilen ilim, arkasından dua eden hayırlı evlât."* (Müslim).

"(Kur'ân) Müminler için gerçekten bir hidâyet rehberi ve rahmettir." (en-Neml, 27/77) Kur'ân'ı öğrenen ve öğreten mümin, Kur'ân'ı kendine rehber edinmiştir. Onu rehber edinen, başka yollara sapmaz. Nitekim Sevgili Peygamberimiz şöyle buyurmuştur: *"Size öyle bir şey bıraktım ki ona sıkı sarılırsanız sapıtmazsınız: Allah'ın Kitâbı! "* (Müslim)

Kur'ân'ı öğrenip öğreten mümin; kin, haset, nankörlük, şükürsüzlük gibi manevî hastalıklardan şifâ bulur. Çünkü Kur'ân, ***"Göğüslerdeki (her türlü hastalık) için şifadır."*** (Yunus, 10/57)

Kur'ân'ı teallüm ve talîm eden mümin, o zorlu mahşer gününde Kur'ân'ı nşefâatine mazhar olur. Zirâ Efendimiz (s.a.s.) şöyle buyurmuştur: *"Kur'ân okuyunuz. Zira Kur'ân, kıyâmet günü kendiyle dost olana şefâat eder."* (İbn Hanbel)

Kur'ân, Allah Rasûlü (s.a.s.)'in biz ümmetine emânetidir. Bu emânete gözümüz gibi bakmalı, Kur'ân hakkındaki vazîfelerimizi hakkıyla yerine getirmeye çalışmalıyız. Hidâyet rehberi olan Kur'ân'dan mahrûm kalmamalı, gönüllerimizi Kur'ân nûruyla tenvîr etmeye çalışmalıyız.

Bu noktada Kur'ân'ı öğrenip öğretmek, anne babaların yavruları üzerindeki bir hakkı olduğunu ve bu hususta üzerlerinde ağır bir mesuliyet bulunduğunu hatırlatmak isterim. Bu hak ve mesuliyeti yerine getirenler hakkında Sevgili Peygamberimiz şöyle bir müjde vermektedir: *"Kim Kur'ân'ı okuyup içindekilerle amel ederse, kıyâmet gününde ana babasına dünya evlerine giren güneş ışığından daha parlayan bir tâc giydirilir."* (Ebû Dâvûd)

Öyleyse ey anne ve babalar! Biricik yavrularınızı, yakacağı insan ve taş olan cehennem ateşinden koruyunuz! El bebek gül bebek büyüttüğünüz çocuklarınıza Kur'ân'ı öğretiniz! Her türlü çirkin ahlâkın sergilendiği günümüzde yavrularınızı Kur'ân ahlâkı ile ahlâklandırmaya gayret gösteriniz! Bütün bunları kendiniz yapamıyorsanız, bu hususta ehil olan insanlara yavrularınızı teslim ediniz!

Rabbimiz bizleri Kur'ân yolundan ayırmasın, Kur'ân'ın rehberliğinde bizleri dâim eylesin!

Rabbimiz bizleri Kur'ân'ı öğrenen ve öğretenlerden eylesin!

Rabbimiz ahlâkı Kur'ân olan Sevgili Peygamberimizin güzel ahlâkını cümlemize nasip ve müyesser eylesin! Âmin...

HEDEFİ OLMAYAN GEMİYE HİÇBİR RÜZGÂR YARDIM ETMEZ

RECEP SELÂHATTİN ŞUMNU "NÜVVAB" İHL MEZUNU

Dünya saadetini arzulayan, yelken açıp yol alır. Rüzgâr eşliğinde hayalî diyarlara doğru dümen çevirir. Yahya Kemal Beyatlı'nın tabiriyle "Meçhule giden bir gemi kalkar bu limandan" diyerek hayat serüvenine adım atar. Hedef ve amaç geminin rotasıdır. İstikameti başarı, yoldaşı deniz dalgalarına ayak uydurmaktır. Her dalgada bir öğüt olduğuna inanıp ona göre hareket etmektir mesele.

Hayalleri olmayan insanın hiç bir başarısı da yoktur. Hedefi olmayan, uçan kuşları dahi anlamsız görür ve içinde yaşam zevki kalmaz. Amaçsız kişinin önüne dünyaları sersen, içine girecek bir kabuk bile bulamaz. Fakat hedefi olan, iradenin gücüyle en küçük bir parçadan, derin sulara açılacak tekne yapabilir. Asıl mesele arzulamaktadır. Bu, meşhur atasözüyle daha güzel açıklanır: "Anlayana sivrisinek saz, anlamayana davul zurna az."

Önemli olan insanın gönül gözünün açık olmasıdır. Eğer o körleşirse, baktığı halde göremez. Zaten gören göz değil gönüldür, işiten kulak değil kalptir, isteyen beden değil nefistir, yapan el değil akıldır. İnsan aradığını bulur, diyerek Montaigne'nin düşüncesini hayat felsefemiz kabul etmeliyiz: "Amacı olmayan gemiye hiçbir rüzgâr yardım etmez."

Sevgi ile yol alanın, rüzgârı yanında olur. Rüzgâr ki, deniz kumlarının derinliklerine kadar ulaşan, muazzam büyüklükteki okyanusu dalgalandıran o dehşet güç. Meziyetleri sınırsız, güneşin tepede olduğu anda, en sıcak vakitte esip ferahlatır bedenleri. Bir gemi düşünün, yeryüzünü ifade eden, dümeni – vereceğimiz kararlar, yelkenleri ise kader misali rüzgârla gemiye yön veren güç. İnsan ki, fânî limandan yola çıkıp ebedi limana ulaşmak için dünyevî hayatı boyunca mücadele eder. Yalnız olan kaptana, amaca odaklanmış bir mürettebat gerekir. Bu şekilde daha da güçlenen gemi, hayallerine doğru yelken açar. Başarıya giden yol amaç belirlemekten geçer. Amacına sımsıkı sarılan kimse başarır. Şairlerin hayatlarına baktığımızda, hedefleri Nirvanaya ulaşacakları şiiri yazmaktır. Bu arzu yolunda kaleme aldıkları eserler basamak niteliğindedir.

Hedef insanın pusulasıdır. Zamanla pusula çözülmeye başladığında, tecrübe alır dümeni eline. Sesinin ulaştığı diyarlara bir umut düşercesine rüzgârın gayreti yelkenlere hayat vermeye başlar. "Bağdad'ı fethetmeye çalışmak, Bağdad'ın kendisinden daha mı güzel ne?" diyen IV. Murad'ın hedefe ne kadar aşık olduğunu görüyoruz. Başarının sırrı arzulamaktadır, diyerek ecdadımızın medeniyet inşa etme arzusu gibi, yolu Hak'tan bilip, göğüsümüzü gere gere hayallerimize yürümeliyiz.

Fatih Sultan Mehmed Hanın Konstantiniyeyi hedef belleyip "Ya sen beni alacaksın, ya da ben seni" demesi gibi, hedefimiz açık ve net olmalıdır.

Eğer ne istediğimizi bilirsek bir adım önde oluruz. "Şampiyonlar, içlerinde tutku, hayal ve amaç olan insanlardan çıkar." diyen dünya şampiyonu Muhammed Ali'nin sözlerine kulak vermeliyiz.

Yolcu yolunu değil, yönünü bilmelidir. Denizler uçsuz bucaksız gözükse de, bir yol tutan mutlaka karaya ulaşır. Masmavi sularda, bir gül gibi açan gemimiz cihanın her yerinden görülmeli. Gecenin şafağı müjdelediği gibi, yeşil yaprakların ilkbaharı, siyah bulutların yağmuru müjdelediği gibi, amacımız başarıyı müjdelemelidir.

Geminin mürettebatı tavsiye verir ve aklımızda mantık uyanır. Mantığımız sayesinde hedeflediğimize koşarız. Düşünürüz, isteriz, hayal kurarız, Henry Ford'un dediği gibi, geleceğimizi düşünmezsek, asla bir geleceğimiz olmaz. İşte tam o anda nerden geldiğini bilmediğimiz bir el dokunur bizim dokunamadığımız noktaya, o bir rüzgâr olmalı. Bir ışık görürüz ufkun en dernliklerinde. Yol aldıkça büyüyen bir ışık. Dünya yuvarlak deseler neyimize! Her adımda yaklaşırız hedefimize!

Amacımız olsun ki, her rüzgâr bizim yelkenimize essin. Gemimiz hayallerimizdeki limana ulaşsın. Gördüğümüz ışık, kızıl elmamız olsun!

Dua

Sessizce gelir beri Sana

Ayak değil, gönül imiş gelen koşa koşa

Bahçede nefessiz kalan bir hiç, dil-i sûzân,

Sultan'ına kavuşur şu ân

Bu dil-i pür ateş Sana emanet

Sessiz duasını kabul et

Ekim 2017, Süleymaniye Camisi, İstanbul

İva POPOVA (Havvâî)

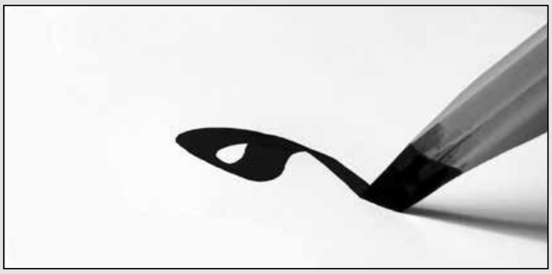

Başka dilde okunan Kur'ân-ı Kerim hatim sayılır mı? Namaz kılarken Kur'ân-ı Kerim'in aslı yerine tercümesi okunabilir mi? Kur'ân'ı başkasının ardından tekrar etmekle hatim yapılabilir mi?

‚Yüce Rabbimiz Kur'ân-ı Azimüşşân'da ***"Anlayasınız diye biz onu Arapça bir Kur'ân olarak indirdik."*** (Yusuf, 12/2) buyurmaktadır. Buna göre, Arapça olmayan, yani herhangi bir dilde olan tercümeler Kur'ân sayılmaz, onlara meal veya tercüme denir. Bundan dolayıdır ki, tercüme veya meal okuyanlar hatim etmiş sayılmazlar. Bununla beraber, Kur'ân-ı Kerim'in verdiği ilâhî mesajı ve din-i mübini öğrenmek için çaba sarf eden herkes sevap alır. Dolayısıyla ilim öğrenmek amacıyla meal veya tercüme okuyan herkes Allah katında mükâfatlandırılır ve sevap kazanır.

Belirtilen sebepten dolayı bütün İslâm âlimleri, meal veya tercüme okumak suretiyle namaz kılmanın caiz olmadığına ittifak etmişlerdir. Yalnızca İmam-ı Azam Ebû Hanife'ye göre, kişi Kur'ân'dan Arapça bir ayet öğreninceye kadar onun meali veya tercümesi ile namaz kılabilir, öğrendikten sonra caiz değildir. Buna göre, her Müslümanın namaz ve diğer ibadetleri yapabilecek kadar Kur'ân okumayı öğrenmesi farz-ı ayndır.

Kişi, Kur'ân okumayı bildikten sonra, sessizce başkasının ardından okur ve Kur'ân'ı onunla beraber hatmederse, hatim sayılır ve caizdir.

Ve yine de Allah Teâlâ en iyi bilendir!

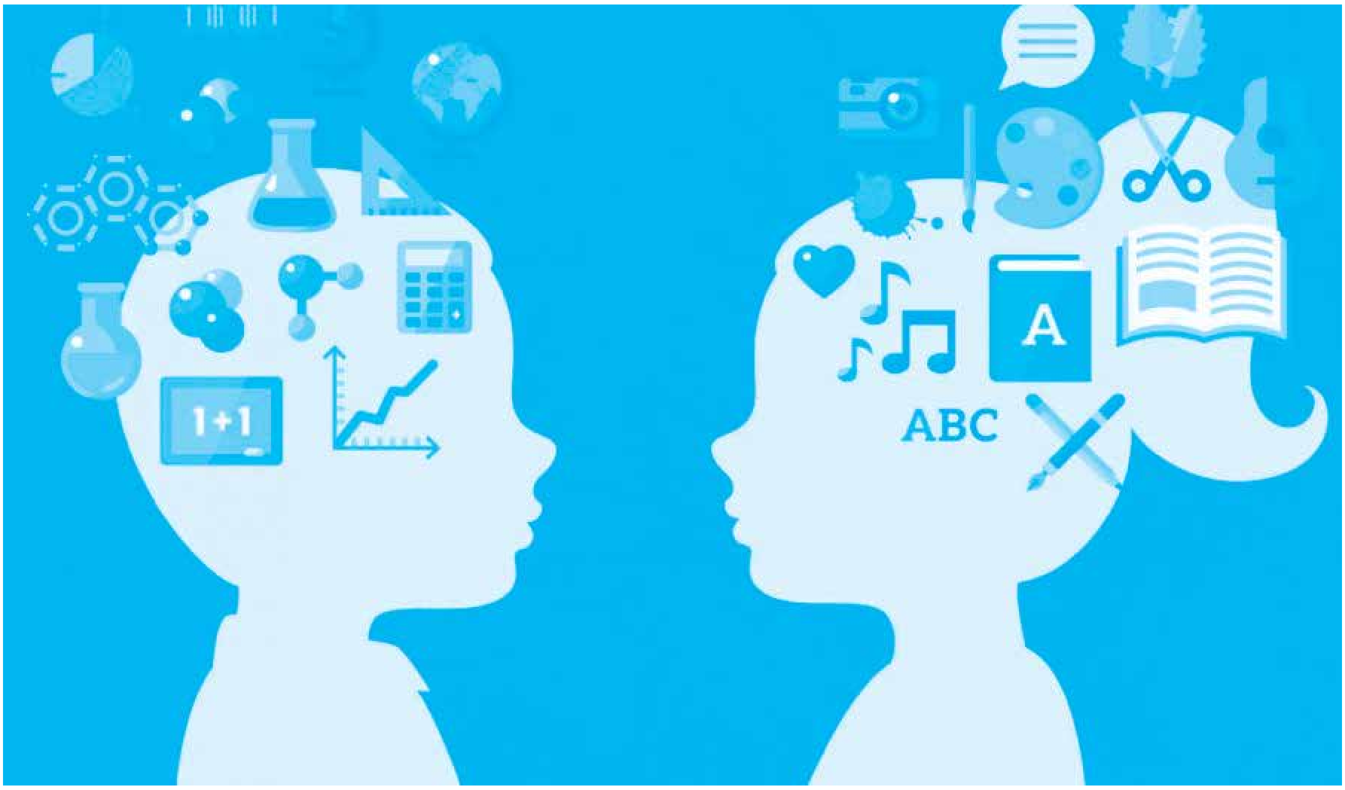

SEVİNÇ EMİN İLÂHİYATÇI-EĞİTİMCİ

ÖĞRENME STİLLERİ

Kur'ân kurslarında bir medeniyetin temelleri atılmakla beraber, ne yazık ki, bir çok öğrenci, eğitimcinin eksik öğretim metotlarından dolayı kursunu tamamlayamıyor. Yerinde duramayan çocuğa yaramaz veya hiperaktif tanımını hemen koyuveriyor, derslerde çok konuşan çocuğu susturmak için söylenmedik söz bırakmıyoruz. Oysa insanın doğuştan gelen özellikleri var olmakla beraber, öğrenme stilleri de değişiyor. Bütün bir sınıfa aynı öğrenme stilini uygulamak, öğrenciler üzerine büyük bir baskı oluşmasını doğuruyor.

Psikoloji ilminin ışığında inceleyecek olursak, insanlar dünyada olup bitenleri duyu organları ile algılar: görerek, duyarak veya dokunarak. Üçünü birden çok iyi kullananların yanında, sadece bir tanesini daha çok kullananların sayısı da yüksektir.

Öğrenci var, hâfızasına bilgiyi alması için onun somut hâle gelmesi gerekiyor. Harita, grafik, resim olmadan konuya zor vakıf oluyor. Bunlar görsel olan öğrencilerdir. Zihnindeki resimleri yakalamaya çalışırcasına konuşmaları çok hızlıdır. Anlatılanı tavanda görüyormuş gibi, genelde yukarıya baktıklarını gözlemlersiniz. Dinlerken defterinde bir şeyler karalar, farklı kalemlerle not tutmayı sever. Renkli Kur'ânların müşterisi en çok onlardan çıkar. Renksiz ise, süslemesini de bilir. Ona sıkça "bizim süslü" denir. Eğitimcinin dış görünüşünden oldukça etkilenir. Görüntüye çok duyarlı oldukları için bu tür öğrencilerin pencere yanında oturmaması en uygundur.

Öğrenciler vardır, dersi dinleyerek, tartışarak, soru-cevap tekniği ile algılar. Grafik ile ilgilenmez, eğitimcinin ağzından çıkan sözlere dikkat kesilir. Dersi okuyarak değil, dinleyerek daha iyi anlar. İşitseller, derslerde susmayan çocuklardır. Tek başına oturmaktan asla hoşlanmaz, mutlaka sohbet edebile-

ceği bir arkadaş bulmaya çalışırlar. Bundan dolayı ekip çalışmasında çok başarılıdırlar. Uzun ve teferruatlı konuşan bu öğrenciler, "Bir susamadın" uyarısını çok alırlar, en kötü ihtimal ders odasından çıkartılırlar. Kur'ân öğretiminde ses talimi ile mahreçleri çok çabuk kavrar, duaları daha dersteyken öğrenmeye meyillidirler. "Nassın hocam?" diye arayanlar da en çok onlardan çıkar.

Öğrenciler vardır, ders esnasında anlatılanı hissedemiyorsa, onu asla anlayamaz. Fiziksel temas kurmayı, elleriyle icat etmeyi, drama ve oyunları çok sever. Dokunsallar, deneyerek öğrenirler. Eğer bu uygulama yoksa, arka sırada, en iyi ihtimalle, yayılarak oturduğunu, hatta yattığını gözlemlersiniz. Kötü ihtimal ise, hareketliliği ile dersi alt üst eder, bunu yaparken de bilerek veya isteyerek yapmaz, sadece çok sıkılmıştır. "Saygısız velet" lakabı bu tür çocuklara sıkça takılır. Camiye gelmesin diye bu çocuklar için söylenir. Oysa o, kitaptan veya dinleyerek elifbayı öğrenemez. Hamurdan o harfleri çıkartmalı, onları bir drama oyunuyla canlandırmalı, ayetleri okuyabilmek için onları yaşamalıdır. Bugün eğitimcilerin kullanmış olduğu metotlar en fazla görsellere ve işitsellere hitap ettiği için sınıfın zayıf ve gelişmemiş öğrencileri dokunsallardır. "Bu tembelden adam çıkmaz" denilen bu öğrenciler, eğer uygun bir eğitim ortamına düşerse, büyük icatlara imza atarlar.

Eğitimciler öğrencilerinin bu özelliklerini gözlemlerse, sınıfta konsantre ve motivasyonu çok yüksekte tutabilirler. Öğrenciye hürmet, onu Yaradana hürmettir. Onların hiç birisi öğretmene eziyet olsun diye gelmez, gönderilmez. Sadece keşfedilmesi gereken pek kıymetli bir hazinedir onlar.

ALLAH'TAN ÜMİT KESİLMEZ

Ey kalplerden geçeni çok iyi bilen Rabbim!
Sığınağım tek Sensin, başka kime giderim?
Ey her türlü belâya karşı bir tek ümidim!
Yalnız sana yalvarır, senden yardım dilerim!

Ey rahmet hazinesi sonsuz olan Allahım!
Her türlü hayırları ancak senden umarım!
İhtiyacımı ancak ben sana arzederim!
Yoktur reddolursam gidecek başka yerim!

Yalnız senin fazlına, lütfuna güvenirim!
Şayet men olunursam kime gidebilirim?
Sana boyun bükmüşüm, affeyle bu âsîyi!
Bilirim ki, ümitsiz bırakmazsın kimseyi!

10 Muharrem 1438
Ramadan YAKUP
Kovancılar/Pçelina - Razgarad

EĞRİDERE'NİN ÇİFTE MİNARELİ ÇARŞI CAMİSİ

SALİH DELİORMAN
ARAŞTIRMACI

"Otuz ev ki, hepsi birer Türk süsü
Ortasında çürük mürük köprüsü
Bir de eğri büğrü minare
İşte sana Eğridere"

Bu mısralar, Rodopların güzel yerleşim yerlerinden biri olan Eğridere'yi tarif etmektedir. Bu sözleri söyleyenin ise Eğridere'de yaşamış bir Rus olduğu nakledilmektedir.

Geçmişi çok eskilere uzanan Eğridere (Bulgarca Ardino) bir Türk yöresidir. Oradaki Türk nüfusunun tarihi Osmanlı döneminin ilk asırlarına uzanmaktadır. Uzun zaman bir köy olarak varlığını sürdüren Eğridere, Balkan Savaşlarına kadar Osmanlı idaresinde bulunmuştur. XIX. asrın sonlarına doğru Edirne Vilayetine bağlı Gümülcine Sancağının 70 civarında köyünün kaza merkezi olmuş ve Balkan Savaşları sonucu Bulgar idaresine geçmiştir. Bulgaristan sınırları dahilinde kaza merkezi olmaya devam ederek Kırcali'ye bağlanmıştır. 1960 yılında kasaba olarak ilân edilmiş, bugün ise yörenin belediye merkezlerinden biridir.

1847 yılında Bulgaristan topraklarını ziyareti esnasında Eğridere'den geçen Fransız bilim adamı Auguste Viquesnel, kasabanın merkezindeki cami ile etrafındaki han ve boyacı odalarından bahsetmiştir. Bu mimarî eserlere ilâveten Osmanlı kayıtlarında medrese, mektep ve hamamdan da söz edilmektedir. Anlaşılan, Arda Nehrinin kollarından biri olup kasabayı ikiye bölen Eğri Derenin şekillendirdiği yerleşim yerinin merkezinde konumlanan cami etrafında bir külliye meydana getirilmiş, ancak zamanla bunların bir kısmı yıkılmıştır.

Bugüne kadar ayakta kalabilen Çarşı Camisinin kuruluşu ile ilgili elimizde kesin bilgi bulunmamakla birlikte, taşıdığı mimarî özellikler sebebiyle bazı araştırmacılar caminin kuruluşunu XVI. asra, hatta bir asır öncesine kadar götürmektedir. Bununla birlikte caminin girişinde bulunan Osmanlıca tamir kitabesinden caminin yıkılmaya yüz tutması sebebiyle 1211/1796-1797 yılında onarım görerek yenilendiği anlaşılmaktadır.

Ayrıca caminin 1976 yılında restore edildiği ve 2000 yılında ciddî bir tamirat geçirdiği de bilinmektedir.

Cemaatin bir araya gelip huzur içerisinde ibadet ettikleri caminin harim kısmı yaklaşık 12 x 14,50 metreden oluşan diktörtgen planlıdır. Caminin harimi içindeki sütunlarla üçe taksim edilmiş, harimden itibaren de iç duvarla bölünerek bilâhire son cemaat mahalli ve odalar ilâve edilmiştir. Kırma çatılı olan caminin ortasında kaideleri taş olan dört ahşap sütun üzerine oturan iç kubbe bulunmaktadır. Tavanın diğer kısmı ise düz ve ahşaptır. Caminin tavanı ve duvarları 1976 yılında tarz-ı kadim üzere bitkisel motiflerle nakşedilmiştir. İç kubbe ise yerli bir resim öğretmeni tarafından aslına uygun olarak çiçek motifleriyle tezyin edilmiştir.

Benzeri pek az bulunan mihrabının üst kısmı barok etkisiyle çerçeve içine yerleştirilmiş mukarnaslarla süslenmiş olup yine o kısmında aşağıya sarkan akan damlayı andıran iki figür bulunmaktadır. Mihrabın sağ tarafında sade ahşap yapılı minber yer almaktadır, solunda ise duvara işlenmiş kürsü bulunmaktadır. Kürsüye alt pencereden girilen bir geçitten çıkılmaktadır.

Caminin arka kısmında bulunan kadın mahfili birbirine kemerlerle bağlı iki sütun üzerine kurulmuştur. Mahfile son cemaat mahallinden çıkılmaktadır. Ahşap korkuluğu bulunan mahfilin orta ön kısmında alttaki sütunların bir anlamda devamı olan iki sütun arasında bulunan ahşap balkonlu çıkıntısı vardır.

Caminin pencereleri iki sıraya yerleştirilmiş olup 33 adettir. Sağ duvarın alt sırasında yer alan 6 ve kıble duvarında mihrabın üstünde bulunan 1 pencere ufak ve yuvarlaktır. Sol duvarın alt kısmı ve bütün üst sıradakiler ise büyük ve üstleri mukavves olarak yapılmıştır. Ayrıca harim ile son cemaat mahallini ayıran duvarda iç kapının iki tarafında biri kapalı olan ikişer iç pencere bulunmaktadır.

Cami, ülkemizdeki sayıları az olan çifte minareli mabetlerdendir. Biri 21, diğeri de 25 metre olan minarelerin yapımı ilginçtir. Tek şerefeli olan asıl minare çatıyı yararak göğe doğru uzanmaktadır, diğeri ise sonradan ilâve edilmiş olup iki şerefelidir.

Beş vakit ibadete açık olan caminin etrafında eskiden mektep olarak kullanılan mekânda kütüphane bulunmaktadır. Ayrıca birkaç seneden beri yeniden ihya edilen Eğridere Müftü Vekilliğinin makamı da oradadır.

IŞIK SAÇAN IŞIKKÖYLÜLER II

MÜSAMETTİN IŞIK EMEKLİ ÖĞRETMEN

Bir önceki sayıda Şumnu'nun Işıkköy'ünde yetişip ülke çapında din ve eğitim hizmeti veren, ciddî eserlere imza atan Hâfiz Yusuf Efendi'den bahsettik. O, Nüvvâb okulunun ilk mezunları arasındaydı. Onun güzel taraflarından biri de köylülerine örnek olarak ar Nüvvâb'ta okumalarını sağlamasıydı. İşte onun ardından giden Işıkköylüler:

HAKKI PALAMAR (1907-1997)

Işıkköy'den yetişip genç kuşağın eğitimine, Bulgaristan'da İslamiyet'in ayakta durabilmesine ve daha sonra da Türkiye'nin kalkınmasına katkıda bulunan aydınlardan birisi de Hakkı Recep Mehmet Hoca'dır. 6 Şubat 1907 tarihinde Işıkköy'de doğdu. İlkokuldan sonra Şumnu Medrese-i Aliyesini bitirip ardında öğrenimini Nüvvâb Okulunda sürdürdü. Okulun Tâlî Kısmını 1928 yılında üstün dereceyle bitirdi. Aynı yıl köyüne dönerek öğretmenliğe başladı. Başmüftülük, onun eğitimdeki öğretimdeki başarılarını görerek Tırnova Müftülüğüne sekreter tayin etti. Oradan da Şumnu Müftülüğüne aynı göreve getirildi.

1944 yılında gerçekleştirilen iktidar değişikliği ile Müslümanların haklarına bazı kısıtlamalar getirildi. Müftülüklerin ve burada çalışanların sayısı azaltıldı. Bu sebepten Hakkı Efendi de 1948'de köyüne dönüp öğretmenliğini sürdürdü.

1951'de ailesiyle birlikte Türkiye'ye göç etti. Osmaniye şehrine yerleşerek Deliorman'ın en büyük ormanı Palamar'ı kendisine soyadı seçti. Osmaniye'nin Akyer köyü ilkokulunda öğretmen ve müdür olarak çalıştı. 1974 yılında emekliye ayrıldı. 1986 yılında Eskişehir'e yerleşti. 18 Haziran 1997'de 90 yaşındayken Allah'ın rahmetine kavuştu. Mezarı Eskişehir'dedir.

İBRAHİM IŞIKOVALI (1911-1991)

İbrahim Hoca, Işıkköy'ün yetiştirdiği üstün yetenekli aydınlardan biridir. 80 yıllık yaşamını halkın manen kalkınmasına adadı.

İbrahim Yakup İsmail, 11 Nisan 1911'de Işıkköy'de doğdu. Hâfız Yusuf'un kardeşidir. İlkokuldan sonra o da Şumnu'daki Medrese-i Aliyeyi bitirdi. Öğrenimini Nüvvab Okulunda sürdürdü. 1933 yılında Tâli Kısmını, 1938'de de Âlî kısmını pekiyi dereceyle bitirdi. Eğitimini tamamladıktan sonra uzun yıllar Güney Bulgaristan'ın Peştera kasabasında Müftü görevinde bulundu. 1944'ten sonra köyüne döndü ve 1950 yılına kadar doğduğu köyde öğretmenlik yaptı.

1951 yılında ailesiyle birlikte Türkiye'ye göç ederek Osmaniye'nin Hürüuşağı köyüne iskân edildi. Bir yıl sonra Osmaniye şehrine yerleşerek Güneysu İlkokuluna öğretmen tayin edildi. Osmaniye Lisesinde Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi derslerine de girdi. 1962 yılında Osmaniye Müftülüğüne, bir yıl sonra da Nevşehir İl Müftülüğüne atanarak 1977'ye kadar İl Müftüsü görevinde bulundu. Aynı yıl emekliye ayrıldı. 23 Mart 1991'de Adana Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesinde vefat etti. Mezarı Osmaniye'de bulunmaktadır.

İSMAİL ÖNER (1913-1994)

İsmail Ahmet Mehmet, 26 Ekim 1913'te Işıkköy'de doğdu. İlkokulu doğduğu köyde, ortaokulu Şumnu Medrese-i Aliyesinde bitirdi. O da köydeşleri gibi öğrenimine Nüvvâb Medresesinde devam etti. 1933 yılında Tâlî Kısmını pekiyi dereceyle bitirdi. Doğduğu köye döndü ve öğretmen olarak atandı. Köyde ilk defa yeni Türk alfabesiyle okuma yazma öğretti. Daha sonra Silistre şehrinde müftü olarak görev yaptı. 1948 yılındaki seçimlerde Venets (Köklüce) Belediye Başkanlığına seçildi. Onun çabalarıyla bu köyde Türk Rüşdiye Okulu açıldı. Köklüce'ye elektrik getirilmesini sağlayıp kendi köyünün de elektriğe kavuşması için bütün hazırlıkları yaptıysa da 1950 yılında görevini bırakıp Türkiye'ye göç etti.

İsmail Hoca ailesiyle birlikte Kütahya'ya yerleşti. Burada Öner soyadını aldı. 1955-1965 yılları arasında Kütahya Nüfus Dairesinde, 1965-1970 yılları arasında da Vakıflar Bölge Müdürlüğünde memur, 1970-1973 yıllarında Vakıflar Öğrenci Yurdunda müdür görevinde bulundu. Aynı yıl emekliye ayrıldı. Yaşamının son yıllarını Eskişehir'de geçirdi. 22 Şubat 1994'te vefat etti.

Allah cümlesine rahmet eylesin!

90'LIK ÇINAR İSMAİL CAMBAZOV'A VEFA PROGRAMI

Başmüftülük Yayınlar Dairesi, 90 yaşını dolduran araştırmacı, yazar, Nüvvâb Medresesinin son mezunlarından ve Yüksek İslâm Enstitüsünün kuranlardan Dr. İsmail Cambazov'a hizmetlerinden dolayı 28 Haziranda bir vefa programı düzenledi. Başmüftülük çalışanları, ilim adamları, politikacılar, diplomatlar, gazeteciler, Bulgaristan ve Türkiye'den STK temsilcilerin katıldığı anlamlı bir etkinlik yapıldı. Yüksek İslâm Şurası Başkanı Vedat S. Ahme'in idaresinde gerçekleşen vefa programında Başmüftü Mustafa Hacı, Türkiye Büyükelçiliği Eğitim Müşaviri Şenol Genç ve Eğridere Belediye Başkanı Resmi Murad Türkçe olarak birbirinden güzel selâmlama konuşmaları yaptılar.
Program, İsmail Cambazov'un öğrencilerinden eski Başmüftü Selim Mehmed ve Başmüftü Yardımcısı Ahmed Hasanov derin mânâ yüklü ve heyecan verici konuşmaları ve hocaları ile ilgili izlenimlerini aktarmalarıyla devam etti. Onların ardından ise yazar Sabri Alagöz, İsmail Hoca'nın eserlerini değerlenedirdiği bir sunum yaptı. Son olarak kendisine söz verilen programın müsebbibi, Bulgaristan Türklerinin canlı tarihi İsmail Cambazov heyecandan fazla bir şey söylemeyerek teşekkür etmek ve temennide bulunmakla yetindi.

FİLİBE MÜFTÜLÜĞÜNDE İMAMLAR TOPLANTISI

Filibe Bölge Müftülüğü 21 Haziranda imamlarla aylık toplantı düzenledi. Bölge Müftüsü Taner Veli'nin selâmlama ve açılış konuşması ile başlayan toplantıda bölgede düzenlenmekte olan yaz Kur'ân kursları değerlendirildi. Ayrıca imamlar, aylık faaliyet raporlarını sunup Ramazan ayında düzenlenen İslâmî Eğitime Destek Kampanyasının sonuçlarını müzakere ettiler.

BAŞMÜFTÜMÜZ BAKAN ZAHARİEVA İLE GÖRÜŞTÜ

Başmüftü Dr. Mustafa Hacı, Başbakan Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı Ekaterina Zaharieva ile görüştü. Görüşme esnasında taraflar yurtdışında yaşayan yurttaşlarımıza yapılan hizmet ile kültür ve manevî değerlerin korunması yönünde yapılan ortak çalışmaları değerlendirdiler.
Bakan Zaharieva, Başmüftülük tarafından gördüğü mükemmel desteği dile getirirken ülkede dinî hoşgörünün yayılması için Başmüftülüğün yaptıklarından dolayı memnuniyetini ifade etti.
Başmüftü, global çapta yaşanan krizler olmasına rağmen, hiçbir Bulgaristan vatandaşı dünya genelinde terör örgütü üyesi olmadığının altını çizdi. Bu bağlamda Başmüftülüğün geçmede önüne set çeken önemli rol oynadığını ifade etti.
Başmüftü, Bakan Zaharieva'ya misafirperverliği için teşekkür etti ve ayrılırken kendisine Başmüftülüğün yayınladığı Kur'ân-ı Kerim'in Bulgarca mealini ve "Şiddete Karşı İslâm" kitabını hediye etti.

MESTAN ADALI VEFAT ETTİ

Son zamanlarda tarihî Yedi Kızlar Camisinde hocalık yapan Kırcaali'nin Adaköy'ünden Mestan Adalı 29 Haziranda vefat etti. Rahmetli yıllarca Rodoplar'da öğretmenlik yapmış, özellikle de severek Türk çocuklarına anadilimizi öğretmiş, yazı ve şiirleriyle Türkçemizi sevdirme çabasında olmuştur. Fânî dünyaya veda eden Adalı'nın "Müslümanlar" gazetesi ve dergisinde de zaman zaman yazı yayınlanmıştır. Mestan Adalı'nın fânî dünyaya veda ettiğini teessürle öğrendik. Allah kendisini rahmetine gark edip mekânını cennet eylesin! Yakınlarına ve sevenlerine sabr-ı cemil diliyoruz!

Брой 7 (283)
Юли 2018
Година XXVI

ISSN: 1312-9872

Издател
МЮСЮЛМАНСКО
ИЗПОВЕДАНИЕ
Главно мюфтийство

Вид издание
Месечно, периодично

Редакционна колегия
Ведат С. Ахмед
Джемал Хатип
Доц. Ибрахим Ялъмов
Д-р Исмаил Джамбазов
Д-р Кадир Мухаммед
Мурад Бошнак
Мухаммед Камбер

Технически редактор
Салих М. ШАБАНОВ

Контакти
София 1000
ул. „Братя Миладинови“ 27
Списание „Мюсюлмани“
Тел.: 02/ 981 60 01

Представителства
Мюсюлмански настоятелства
Районни мюфтийства

Online
www.grandmufti.bg
muslumani@grandmufti.bg

Печат:
Sky Print

Абонаментни цени
Годишен: 24,00 лв.
Шестмесечен: 12,00 лв.

КОРАН-КУРСОВЕТЕ ВОДЯТ ХОРАТА КЪМ ДЖЕННЕТА

Най-просто казано, Коран-курсовете са места, където се научават основните познания за религията ни. Те най-вече се провеждат през лятната ваканция, затова се наричат летни Коран-курсове. А тези, които се осъществяват през цялата година, особено през почивните дни, се наричат целогодишни Коран-курсове. Курсове се провеждат според програмата, изготвена от Главно мюфтийство, в близо половината от населените места, където живеят мюсюлмански деца. Годишно около 7–8000 деца се обучават в тях. Имайки предвид състоянието на другите дейности, свързани със съхраняването на мюсюлманската идентичност, ние осъзнаваме колко значима е ролята на Коран-курсовете.

Можем да кажем, че Коран-курсовете са плод на последните 30 години. Тъй като през комунистическия период религиозното обучение беше табу, а преди това си имахме мюсюлманските/турските училища/мектеби. В тях седмично се изучаваха няколко часа Коран и вероучение. Затова не се изпитваше нужда от Коран-курсовете.

Но днес необходимостта от тях е голяма. Защото голяма част от хората могат да се запознаят с исляма и Корана именно в тези курсове. Понятия и ценности като дин, иман, ахляк, намаз, абдест, джамия и др. се научават чрез тази форма на образование. Затова днес всеки, който ходи на Коран-курс, се е запътил към дженнета. А който е лишен от тази възможност, се е запътил към лишение от дженнета. И не преувеличавам...

Първото условие за влизане в рая е вярата, следва я ибадетът и след това идва ахлякът, а предусловието е знанието... Къде извън Коран-курсовете масово може да се получи необходимото правилно знание?

Освен това Коранът ще се застъпи в съдния ден за този, който го е прочел. Също така Аллах отрежда по десет севаба за всяка прочетена буква от Корана. Всеки, който веднъж прочете цялостно Корана, който съдържа около 325 000 букви, ще получи над 3 милиона севаба. Това не е ли сериозна стъпка към дженнета?

Само за четящия ли е наградата? Не... Има и за обучаващия. Това го знаем от Пейгамбера (с.а.с.), който казва: *„Най-добрият сред вас е този, който изучава Корана и обучава други“.*

И само толкова? Не... Има голяма награда и за родителите на дете, което е научило да чете Корана. Нека се вслушаме в думите на Аллаховия Пратеник: *„Родителите, които са научили детето си да чете Корана, в съдния ден ще бъдат отличени с корона на главите“.* Дженнет с промоция корона... Блазе на четящите, обучаващите и поощряващите!

Не свършва и с това... Награда има за всеки, който е допринесъл с нещо за Коран-курсовете. И то несекваща награда! Ако сме закупили дъска за Коран-курса, ние печелим докато се пише по нея... Докато се произнася буквата, която е научена чрез писане на тази дъска, на нас се пише севаб...

Ето затова смятам, че Коран-курсовете водят хората към дженнета. Хайде, пътниците за рая...

Ведат С. Ахмед

СЪДЪРЖАНИЕ

02 За радост, броят на джемаата с всеки изминал ден се увеличава
05 Два съвета за спечелване на изпитанието с децата
08 Същността на Свещения Коран
10 Отговорно поведение и толерантни взаимоотношения
11 Приоритетът на Коран-курсовете как да се забавляват децата чрез учене?
12 Реалността и мечтаната промяна
14 По следите на откровението – I
16 Една книга, породена от чувството за отговорност: „ПРАВЕДНИТЕ ХАЛИФИ“
17 Един от видните тълкуватели на Корана: Ата Ибн Ебу Рабах

За съдържанието на публикациите отговорност носят авторите им, а за обявите и рекламите – рекламодателите. • Уважаеми читатели, поради наличието на цитати от Свещения Коран и хадиси на страниците на списанието Ви молим да не го хвърляте на земята.

ЗА РАДОСТ, БРОЯТ НА ДЖЕМААТА С ВСЕКИ ИЗМИНАЛ ДЕН СЕ УВЕЛИЧАВА

Интервю с районния мюфтия на София – Мустафа Избищали

Мустафа Избищали е роден на 3 септември 1983 г. в с. Слащен, общ. Сатовча, обл. Благоевград. Учи в средно общообразователно религиозно училище „Куртуба" в държавата Кувейт. След това се връща в България и завършва Висшия ислямски институт в София, а после – семестриално, магистърска степен в Университета „Неджметтин Ербакан" в гр. Коня, Турция, със специалност „Фъкъх". Работи една година като имам в родното си село Годешево и две години като експерт в отдел „Иршад" към Главно мюфтийство. От месец юли 2012 г. до момента е районен мюфтия на София. Семеен е, има три дъщери.

► *Мухтерем мюфтю ефенди, бихте ли ни разказали за това как станахте мюфтия? Какви бяха Вашите приоритети и кои от тях успяхте да реализирате досега?*

Бисмилляхиррахманиррахим.

След редовната Национална мюсюлманска конференция през 2011 г. за районен мюфтия на София беше избран г-н Мурат Пингов, година по-късно той беше повишен на длъжност зам.-главен мюфтия. Така по волята на Аллах Теаля – и след това на главния мюфтия на Република България д-р Мустафа Хаджи – заех овакантеното място районен мюфтия на София.

Още от първия ми ден, когато станах мюфтия, имах три основни цели, а именно:

Единствената действаща джамия в столицата да бъде отворена пет пъти за намаз. Тя дълги години беше затворена за сабах намаз, а ние знаем, че берекетът е в утрото. Слава на Всевишния Аллах, „Кадъ Сейфуллах ефенди" джамия, намираща се в центъра на София, стана притегателен център не само за мюсюлманите, но и за много хора, които търсят информация за религията на Аллах.

Вторият ми приоритет беше във всяко населено място и голям квартал, където има компактно население, изповядващо исляма, да има джамия (месджид). Самото мюфтийство обхваща териториите на четири административни области – София-град, Софийска, Перник и Кюстендил, където почти не са останали джамии, а тези, които са пощадени от тоталитарния режим, или са превърнати в черкви, или в музеи, или са оставени да се рушат, без да ни се позволява ние да ги стопанисваме. Имайки предвид това, бяхме изправени пред казуса да намерим места, където мюсюлманите да се събират, да изпълняват обязаностите на религията си и да отслужват намазите си. Елхамдулиллях, с помощта и доверието на ръководството на Мюсюлманско изповедание и много благодетели успяхме да закупим или да ремонтираме наши имоти и по този начин да разкрием месджиди в Кюстендил, Ихтиман, Самоков и в столичните квартали Световрачене, Ботунец и Студентски град. Разбира се, по тази точка има още да се работи, например в столичните квартали Факултета и Филиповци, а също така и в гр. Дупница има крещяща нужда от месджид.

Третият ни основен приоритет беше сплотяване и работа с всички мюсюлмани на територията на мюфтийството, без значение от техния етнос. Разбира се, това е процес, който постоянно трябва да се съблюдава, и се изискват редовни усилия.

► *Може ли да ни дадете малко повече информация за района Ви? Какъв е приблизителният брой на мюсюлманите в района?*

Вече стана въпрос, че мюфтийството от гледна точка територия е най-голямото в страната – с четири административни области,

Проект за административна сграда в кв. Орландовци, София.

разпростиращи се на площ от 13 880 кв. километра. Може би няма да е преувеличение, ако кажем, че е едно и от най-големите по брой мюсюлмани, защото в границите, които обхваща мюфтийството, има близо 100 000 мюсюлмани, които предимно са в столицата – повече от 70 000. Основно мюсюлманите живеят в населените места, които споменахме във връзка с месджидите.

▶ *Можем да кажем, че голяма част от българската младеж предпочита да живее в големите градове. Какви дейности се извършват сред младежта в столицата?*

Без съмнение, въпросът за младежите е жизненоважен, понеже утре те ще бъдат гръбнакът на мюсюлманската общност в страната. Този факт се осъзнава от екипа и имамите в района и затова в тази връзка мюфтийството организира различни дейности и мероприятия като ежеседмични насихати, спортни турнири, еднодневни семинари, лекции с различни лектори от страната, пикници и др. Характерно е, че младежите имат много енергия и свободно време, но същевременно има и много добре рекламиран грешен път, и ако ние не намерим подходящи алтернативи за тях, вероятността да направят погрешен завой е голяма. Ето защо и нашата отговорност става още по-голяма, затова в тази насока не би трябвало да се пестят нито средства, нито пък човешки ресурси и време.

▶ *Какви дейности осъществявате за повишаване на религиозната култура на мюсюлманките?*

С низпославането на Коран-и Керим жената започва да заема централно място и да играе важна роля както в семейството, така и в обществото. Всеизвестен факт е, че жените са половината от населението на Земята. Освен това те възпитават останалата половина, тоест колкото повече една жена се развива и обогатява своите общи и религиозни познания, толкова повече допринася за едно по-добро и здраво общество. Осъзнавайки тези факти, в столичното мюфтийство се стремим към дейности и мероприятия, спомагащи за повишаване и обогатяване на религиозната култура при нашите сестри. Към мюфтийството работи ваизе, която е изключително активна в дейността си. Освен това има и няколко сестри, които на доброволни начала помагат с каквото могат в сферата на просветата. Основните мероприятия са семинари, Коран-курс на български и турски език, както и инцидентно на английски за студентите от други държави. Също така се организират благотворителни базари, пикници и др.

▶ *Нека поговорим малко и за Коран-курсовете. На колко места в района Ви се провеждат такива курсове?*

На територията на мюфтийството функционират пет целогодишни Коран-курса и девет летни. Основният проблем при провеждането на летните курсове е, че голяма част от мюсюлманите в София са от провинцията и когато настъпи лятната ваканция, децата отиват на село. Въпреки това ние се опитваме да привлечем малчуганите в целогодишните курсове, макар и два пъти седмично. Също така през учебната 2017/2018 година с една от ръководителките на курсовете, Фатима Цинева, направихме пилотен проект за занималня след обяд за децата до четвърти клас, където те да пишат домашните си работи от училище, да четат Коран, да играят и да обядват заедно. Елхамдулиллях, можем да кажем, че този проект беше успешен и в тази насока би трябвало да работим и в бъдеще.

▶ *Какво бихте споделили с нашите читатели за другите религиозно-просветни дейности в района?*

Ежеседмичните беседи в месджидите от няколко години насам са една много добра инициатива, която вече започва да дава и своите плодове. Освен това разпространението на религиозна литература, брошури и книжки за намаз също бих споменал като добре развита дейност. Възможността човек да кланя намаза си

на няколко места в столицата също не е за подценяване.

Освен столичната джамия „Кадъ Сейфуллах ефенди“ има още осем месджида на територията на мюфтийството. За наша радост, броят на джемаата с всеки изминал ден се увеличава. Това показва, че вярата е заложена в сърцата на хората, само трябва тя да бъде събудена, а това става чрез много дискусии, беседи, четене на Коран-и Керим и др.

▶ ***От години наред се говори за втора джамия в София. Мюсюлманите се сърдят поради това, че се молят на тротоара в средата на столицата, и обвиняват мюфтийството в бездействие, други се питат: необходимо ли е да се строи друга джамия? Какво мислите по въпроса?***

За съжаление, този въпрос стои без отговор вече двадесет години и все още няма политическа и гражданска воля за неговото разрешаване. Аз лично смятам, че има наченки за изграждането на втора джамия в столицата, но мюсюлманската общност също трябва да прояви по-голяма чувствителност по този въпрос. Разбира се, докато се намери отговор, ние няма да стоим със скръстени ръце и да се вайкаме. Затова сме предприели стъпки за месджид във всеки административен район на София, колкото района – толкова месджида.

▶ ***На 20 май 2018 г. в Медийно-културния център на Главно мюфтийство се състоя дискусия по повод седемгодишнината от нападението над единствената софийска джамия. Смятате ли, че в България хората вече са по-толерантни към мюсюлманите?***

Всички политици, общественици, интелектуалци и прочие много обичат да се хвалят с българската толерантност и четириъгълника на толерантността в София, но реалността е съвсем различна. Добре, че хората на битово и междусъседско ниво са осъзнали, че конфронтацията няма да ни доведе до нищо добро, и са запазили и продължават да пазят добрите взаимоотношения и уважение помежду си. Аллах да ни пази толерантността и търпимостта да бъдат оставени в ръцете на политиците, те по-скоро ни въвличат във водовъртеж и пропаст, откъдето няма излизане. Специално в столицата бих казал, че хората са станали по-толерантни, когато видя няколко десетки хиляди немюсюлмани, излезли на жълтите павета в подкрепа на изграждането на учебен комплекс за Висшия ислямски институт и втора джамия. А дотогава оставаме в сферата на говоренето и лицемерието.

▶ ***В тази насока каква е ролята на медиите? Насаждат ли те религиозна и етническа нетърпимост?***

Ако трябва да използвам максимата „във всяко стадо има и черни овце“, то за медиите в България може да се каже, че „и между тях се срещат бели“. За съжаление, голяма част от тях не спазват най-елементарни правила за обективност, достоверност, зачитане на правото на личността, личното пространство и правото на избор и свободна воля. Моралната деградация в обществото ни няма как да не оказва влияние във всяка една сфера на обществото, медиите не са изключение. Може би тук е мястото и на въпроса какво правим и ние като институция за коректното и обективно запознаване на медиите с религията ни и дейността ни, защото все пак и между тях има съвестни хора, които търсят обективно и неутрално истината.

▶ ***Тази година във Вашия район броят на абонатите на списанието ни се увеличи почти двойно. Какво е мнението Ви за сп. „Мюсюлмани“?***

Списанието с всяка измината година става все по-хубаво, все по-четено и за това говори постоянно увеличаващият се тираж.

▶ ***Благодаря Ви за отделеното време и за Вашите отговори.***

И аз благодаря и пожелавам повече доброта и уважение към различния, много благодат, просперитет и успехи на мюсюлманската общност и на целия български народ.

ДВА СЪВЕТА ЗА СПЕЧЕЛВАНЕ НА ИЗПИТАНИЕТО С ДЕЦАТА

САЛИХ ХАЛИЛ
ТЕОЛОГ

Аллах подлага хората на изпитание по два начина. Единият е чрез търпение – дали ще са търпеливи, когато ги застигне беда, без да се възпротивяват на Аллах, надявайки се, че ще бъдат възнаградени за това. Другият е чрез признателност – дали ще са признателни за благата, с които ги е дарил. Разбира се, че и двата изпита са трудни. Но може изпитанието чрез признателност да се окаже по-трудното. Защото никак не е лесно човек постоянно да си спомня, че това, което притежава, му е дадено от Аллах, и да Му благодари с думи и дела. Ако не беше трудно да сме признателни, щеше ли Аллах да повели: ***„...Малцина от Моите раби са признателни“*** (Себе, 34:13).

Децата са част от нашия изпит на Земята. И в повечето случаи ние биваме изпитвани дали ще сме благодарни на Аллах за тях. Да, когато раждането им мине нормално, обръщаме се към Всемилостивия и му казваме веднъж: „Благодаря Ти, Аллах“, но после рядко си спомняме за Него. Ала признателността, както и другите ибадети, изисква постоянство! Винаги, когато ги видим, трябва да се сещаме за Аллах, само тогава можем да сме от истински признателните Нему. Ако невинаги, поне всеки ден.

В Корана Аллах ни напомня да не забравяме, че децата ни са изпитание за нас и ни предупреждава да внимаваме да не ни отвличат от споменаването Му (ел-Енфал, 8: 28; ел-Мунафикун, 63: 9). Основно два момента могат да ни отклонят от споменаването на Аллах, но може и да са причина да не Го забравяме, ако успеем да ги съчетаем с две дуи от Пратеника.

Всеки родител е възхитен от красотата на детето си. Това е приятно чувство, което може да ни накара да прозрем великото творчество на Създателя ни, но може и да ни заблуди. Затова, за да не изпадаме в заблуда, която може да ни отведе в „тайно съдружаване“ (ширк), веднага да се обърнем към Аллах и да се помолим искрено: „О, Аллах, както си разкрасил облика им, по същия начин разкраси и характера им“. Пратеника се е молил, като е казвал: „О, Аллах, както си разкрасил облика ми, по същия начин разкраси и характера ми“. Но ние можем да сменим местоименията и да се молим за нашите деца със същата дуа. Би било прекрасно да ги научим и те самите да се молят така, както се е молил нашият Пейгамбер.

Чувството на обич към децата е едно от най-силните и постоянни чувства, които човек изпитва. Ако съчетаем тази обич с дуата на Пратеника за неговите внуци – Хасан и Хюсеин, то винаги ще си спомняме за Аллах и до голяма степен ще спечелим изпита с признателността. Дуата е следната: „О, Аллах, аз наистина ги обичам – обичай ги и ти“. Колко прекрасна дуа! Нека и ние се молим за нашите деца по същия начин – „О, Аллах, аз наистина ги обичам – обичай ги и ти“.

Молим Аллах да ни улесни в изпитанието с децата ни, молим Го да разкраси нрава им и да ги обича.

Д-Р АХМЕД ЛЮТОВ
ЕКСПЕРТ ОТДЕЛ „ВЪТРЕШЕН ОДИТ“

КОРАН-КУРСОВЕТЕ – ОСНОВЕН ФУНДАМЕНТ ПРИ ИЗГРАЖДАНЕТО НА ИДЕНТИЧНОСТТА

Първият айет, който Аллах Теаля е низпослал, започва с повелята „ЧЕТИ“. Това е първата заповед към хората да се учат, да се развиват, да разбират и осъзнават целта на съществуването си и да правят ибадет, да служат на Аллах и да знаят кои са. Защото този, който не знае и не познава себе си, не знае и не познава и Създателя си. Изучаването на религията, която е основен ориентир в живота, допринася за успеха при реализирането, при намиране на подходящото място в живота – в земния и отвъдния свят. Чрез изпълнението на първата заповед на Аллах човек става полезен както на себе си, така и на околните и намира спокойствие и щастие в двата свята. Защото пътят за всичко това, което всъщност е цел на всеки човек, минава през опознаване на себе си и Всевишния Аллах. Една от първите стъпки в тази насока се прави чрез посещаване на Коран-курсовете.

Както е известно, обучението в Коран-курсовете за децата започва още от ранна възраст. Там те учат не само да четат Корана на арабски, но и всички религиозни догми и правила на религията, която изгражда тяхната идентичност. Там се учат да споделят, да се уважават, да си помагат, да живеят заедно. Защото този, който не мисли и не желае за другите мюсюлмани това, което желае за себе си, не е повярвал истински, гласи една повеля на последния Аллахов Пратеник. По време на обучението в Коран-курсовете децата се сплотяват и обединяват, защото в исляма няма „АЗ“, а винаги има „НИЕ“. Затова е необходимо всеки мюсюлманин да мисли и желае само доброто на всички хора, т.е. на нас самите. В Коран-курсовете те се изграждат като последователи на ислямската цивилизация и култура, които формират религиозната, културната и обществената им идентичност.

Коран-курсовете са местата, където се изучава Коранът, но и не само. Изучава се още моралът в Корана, но не само на теория, а се усвоява и практикува от децата. Тъй като неправилното разбиране и практикуване на исляма може да доведе до възпитаване на мюсюлмани, кланящи намаз, които да бъдат крадци, заблудени говеещи, лъжци, които отиват на поклонение хадж в Мекка, изнудвачи, които колят курбани, и т.н. За да бъдат предпазени от непознаване или грешно познаване на ислямските ценности и да бъдат възпитани в добро, децата трябва първо да посещават Коран-курсовете, защото, както споменахме, там ще научат първо морала и възпитанието на религията ни. След това ще бъдат възпитани като истински вярващи и пълноценни граждани. След като започнат да посещават летните Коран-курсове, впоследствие могат да се възползват и от целогодишните Коран-курсове.

Посещаването на Коран-курсовете със сигурност ще промени мирогледа на децата. Те ще бъдат изградени като личности, полезни както за себе си, така и за обществото, в което живеят. Ще станат пълноценни личности, притежаващи всички необходими универсални качества и човешки ценности. Ще постигнат спокойствие, благоденствие и щастие в живота. Коран-курсовете ще им вдъхнат доверие, с което ще преодолеят всички скрупули и комплекси за

малоценност. Това ще допринесе за изграждането и развиването не само на религиозната, но и на културната им идентичност.

Ползата от обучението в Коран-курсовете не е само за децата, които ги посещават, тя е и за техните родители и настойници. Там децата ще се научат на уважение към родителите си. Същевременно това е едно безценно вложение, от което родителите ще се възползват не само в земния, но и в отвъдния живот. Затова нашият Пейгамбер посочва, че най-важното вложение, което може един баща да направи за децата си, е да ги възпита. Едно дете, което е посетило Коран-курса и там е получило необходимото възпитание, никога няма да остави родителите си, когато те имат нужда от него. Защото ще е научило и ще знае, че дори „уф" не трябва да се казва на родителите. То няма да ги изостави или отпрати в старчески домове. Те ще са спокойни, че на старини ще има кой да се грижи за тях.

Дори когато настъпи смъртта на родителите, те ще продължават да се възползват от доброто възпитание на децата си. От хадисите на нашия Пратеник (с.а.с.) знаем, че след смъртта на човека амел дефтерът, където се записват добрините и грешките му, се затваря, т.е. вече не се пише нищо, с изключение на три неща. Едното от тези три неща, които ще оказват влияние върху положението на човека, дори и след неговата смърт, и ще му се пишат добрини, е това да остави добро потомство (хайрлия евлял), което да прави добрини и да се моли за него. Да не забравяме, че тук важи и обратното! Свидетели сме, че когато детето се провини и направи беля, първата ругатня, която се отправя, е към родителите!

Така че с изпращането или поощряването на децата да посещават Коран-курсовете родителите си гарантират добро и спокойно бъдеще на земния живот, както и вечно щастие в отвъдното. Но затова родителите трябва да са пример за децата си и да внимават къде ги пращат. Децата следват стъпките на родителите си, затова, вместо да казваме „внимавайте, деца!", трябва да внимаваме ние като родители. Нашите стъпки и пътища ще са пример за тях и ако искаме да бъдем наследени от възпитани наследници, трябва да възпитаваме и самите себе си. Само по този начин може да спомогнем за изграждането на бъдещите поколения като добри и вярващи мюсюлмани. Именно мюсюлмани от този калибър ще опознаят както себе си, така и Аллах и ще бъдат изградени като достойни личности, които ще са пълноценни във всяка сфера от живота и с гарантиран щастлив отвъден свят.

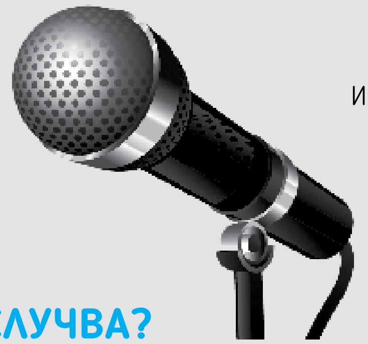

КАКВО СЕ СЛУЧВА?
...В СТАРА ЗАГОРА

Отговаря старозагорският районен мюфтия Турхан Хасан

▶ *Уважаеми господин районен мюфтия, преди няколко години беше отнета единствената ни джамия в града. Какво се случва в гр. Стара Загора?*

Както знаете, през септември 2011 г. единственият мюсюлмански религиозен храм в града – „Хамза бей" джамия, беше превърнат от сегашните управляващи в Музей на религиите. Това беше плодът на омразата на местните жители и административните органи към мюсюлманите и турците в Стара Загора. Защото години наред местните медии подхранват старозагорци с фалшива информация относно събитията от времето на Руско-турската война. Това рефлектира върху отношението им към мюсюлманско-турската общност. Донякъде се опитваме да разберем тяхното поведение, но няма как да бъдат оправдани изцяло в тази информационна епоха.

▶ *Историята си е история, но ние живеем в настоящето и в града има няколкохилядно мюсюлманско население. Няма кой да го отрече. Къде се молят те?*

Имаме един малък месджид в най-затънтеното място на града. Преди рамазана самите мюсюлмани си я ремонтираха и там се събират за намаз, празници и др.

Освен това ние в града нямаме и административна сграда. Затова през 2016 г. Главно мюфтийство закупи парцел в покрайнините на града с цел построяване на административна сграда, където ще бъде седалището на районното мюфтийство. Но поради неоснователни причини главният архитект отхвърли идейния проект. Мюсюлманите искаха там да бъде построен и молитвен храм, но ние не сме предвидили такъв, защото знаем нагласата на местните жители и администрацията. Желанието ни е да имаме поне административна сграда. Но в днешна „демократична" България все още не можем да си построим административна сграда!

▶ *Преди години сменяха нашите имена, а сега започнаха отново да сменят имената на топонимите с мюсюлманско-турско съдържание в Стара Загора. Какво е мнението Ви по този въпрос?*

На 30 май 2018 г. местният общински съвет прие решение за подмяната на над 868 имена на местности, които съдържат турско-арабско значение. Централното ръководство на Изповеданието ни изрази ясно становище по този въпрос, като регионална структура и местна мюсюлманска общност ние също изразихме възмущението си с подписка. За голямо съжаление, мисля, че това няма да е последната инициатива на общината към мюсюлманско-турското малцинство в Стара Загора. Но ние ще продължим да си отстояваме законовите права и вярваме, че ще успеем.

СЪЩНОСТТА НА СВЕЩЕНИЯ КОРАН

(Тефсир на първите пет айета от сура ел-Бакара)

Д-Р СЕФЕР ХАСАНОВ ВИСШ ИСЛЯМСКИ ИНСТИТУТ

„Елиф, лям, мим. Тази книга, без място за съмнение в нея, е напътствие за пазещите се от гнева на Аллах, онези, които вярват в невидимото, кланят изрядно намаза и изразходват единствено от онова, което сме им дали за препитание; и онези, които вярват в онова, което бе низпослано на теб, и онова, което бе низпослано преди теб, и са абсолютно убедени в ахирета/сетния живот. Тези са в напътствие от техния Господар и единствено тези са успелите.“

Какво представлява Свещеният Коран – съвършеното четиво, низпослано на Мухаммед (с.а.с.). Книга за изпълнение на религиозни ритуали ли е, или сборник от истории за отминали народи? Трябва ли някаква предварителна подготовка за възползването от това писание? Отговор на тези въпроси, от които зависи представата ни за Свещения Коран, ни дават първите айети на сура ел-Бакара.

С буквите „Елиф, лям, мим“ Всевишния Аллах напомня, че Свещеният Коран се състои от същата материя, от която и словото на опонентите му, с което отправя предизвикателство към тях и ги призовава към размисъл върху произхода му. Същността на Корана е синтезирана в думата „худа“ – напътствие, с което този айет се явява и отговор на просбата, съдържаща се в сура ел-Фатиха: ***„Води ни по правия път“***. Това е в смисъл, че рабът иска от Аллах напътствие и Аллах известява, че това напътствие е Коранът, без в него да има каквато и да било примес от човешка мисъл и следователно – никаква вероятност за грешка. Коранът е представен като безкрайно напътствие във всички сфери на живота за онези, които са достигнали определена степен на духовна зрялост, изразяваща се с думата „таква“ (пазене от гнева на Аллах, богобоязливост), от която е производна споменатата в айета дума „муттакин“ (пазещи се от гнева на Аллах, богобоязливи).

Думата „хидайет/худа“ в Свещения Коран е използвана с четири значения: 1. даряване на всяко същество с необходимите му качества, нужни за изпълнение на жизнените му функции, като при човека освен инстинктите включва и разума; 2. представянето на религията чрез пратениците и писанията; 3. озаряването на сърцето с вярата в Аллах; 4. показването на пътя към дженнета. Първите три значения са свързани със земния живот, а последното – с отвъдния. Всяко от четирите значения изразява едно от четирите нива, на което се гради всяко следващо, така че представянето на религията от страна на пратениците и писанията не е възможно освен при наличие на разум; озаряването на сърцето с вяра не е възможно освен при осъществяване на призив от страна на пратениците и писанията; както и влизането в дженнета не е възможно освен при наличието на разум, низпосландане на писание и озаряване на сърцето с вяра.

В този смисъл в Свещения Коран се говори за четири вида хидайет. Въпреки че думите „худа“ и „хидайет“ са от един и същи корен и са синоними, думата „худа“ в Свещения Коран се използва само за озаряването на сърцето от страна на Аллах с вяра. Съответно в първите айети на сура ел-Бакара Свещеният Коран е представен като проводник на вярата, чрез който тя достига сърцата на хората и ги озарява.

В Свещения Коран за хидайета се говори като явление, в което са налице две страни: едната е Аллах, а другата – човекът. Затова на места се казва, че Аллах е напътил всички хора, имайки се предвид, че е дал възможност за напътствие на всеки, а на други се казва, че Аллах не напътства неверниците, угнетителите, грешниците и заблудилите се, с усмотрение на това, че те не искат напътствието и не го приемат. Следователно във въпросния айет Всевишния Аллах разкрива, че за приемането на хидайета е необходимо наличие на таква – пазене от гнева на Аллах.

На свой ред изразът „таква“ е разкрит като съвкупност от убеждения и дела, измежду които са вярата в невидимото/неведомото; изрядното кланяне на задължителния петкратен намаз; на трето място – даването на зекят, с ясното съзнание, че това е вид изпитание, като истинският притежател на всички земни блага е единствено Аллах и съответно единствено Той може да се разпорежда с тях и да повелява как да бъдат изразходвани; вярата в Корана и сюннета и в писанията, низпослани на предишните пратеници, и категоричното убеждение в съществуването на отвъдния живот.

В последния от петте айета е представен резултатът от следването на Корана – усвояване на напътствието и пълен успех както в земния, така и в отвъдния живот, важейки само за приелите хидайета посредством таквата.

Айетите представляват база, на която трябва да е изградено обучението по Коран на подрастващите, с цел истински успех както в земния, така и в отвъдния живот. Колкото и да е важно правилното четене на Корана, като задължително условие за приемането на петкратния намаз, то в никакъв случай изучаването на Корана не трябва да се ограничава с него. Мюсюлманинът трябва да проумее, че Коранът е изпратен, за да даде насока на вярващия във всички сфери на неговия живот, и в този смисъл е длъжен да познава забраненото и позволеното в него, както и да черпи житейски истини от неговите разкази и да ги прилага в живота си. В много случаи хората остават с впечатление, че целта от низпославането на Корана е да бъде четен при определени поводи, и едва ли не се приема, че задоволството на Аллах може да се заслужи само с изразителното му четене. Връзката на вярващия със Свещения Коран трябва да се изразява в разбирането на посланията му и прилагането им.

Търсенето на знание е задължение за всеки мюсюлманин

ХАЛИЛ ХОДЖОВ НАЧАЛНИК ОТДЕЛ „ИРШАД“

Кое знание е задължително? За да съществува живот, е необходима вода, но наличието на една долина или един връх не е от същото значение, затова казваме, че водата е задължителна за съществуването му, а долината и върхът – не. В този смисъл знанието, при чиято липса животът на човека е невъзможен или се обезсмисля, е фарз.

Ислямските учени са единодушни, че знанието, свързано с ежедневните потребности – като вярата, знание за Аллах, имената и качествата Му, знанието за хелял и харам – е задължение на всеки. Ако човек е на зряла възраст, длъжен е да научи как и кога да взема абдест, да кланя намаз, а когато наближава месец рамазан – да знае всичко, свързано с оруча. Ако пък е семеен – въпросите, свързани с брака, правата и задълженията на съпрузите, развода, бащинството и издръжката на семейството. Ако е търговец – видовете търговски отношения, договорите, свидетелството, лихвата, фалшификацията и т.н. Липсата на компетентност по ежедневните въпроси в много случаи води до изгубване на човешката същност и духовността и е причина за принизяването на индивида до задоволяване на животинското, а оттам се губи смисълът и мъдростта от сътворяването на разумно и отговорно същество, каквото е човекът.

Що се касае до астрономията, медицината и всички останали сфери на познанието, които не са персонално задължение (фарз-и айн), но са обществено (фарз-и кифайе) – трябва да се развиват специалисти във всяка сфера на познанието.

Мюсюлманинът е длъжен да се образова, за да решава ежедневните си въпроси, а когато се занимава с обществена дейност – да познава в детайли сферата, в която работи, защото единствено чрез познанието човек може да създава блага, да живее щастливо в този и да заслужи добро в другия свят. Това е смисълът на живота, затова Аллах ни е сътворил и с тази цел е изпратил пратениците и книгите.

В хадис Пратеника (с.а.с.) повелява: „Несъмнено учените са наследници на пратениците, а пратениците не са оставили пари, оставили са знание. И който се захване с него, е спечелил много“.

ПРИОРИТЕТЪТ НА КОРАН-КУРСОВЕТЕ КАК ДА СЕ ЗАБАВЛЯВАТ ДЕЦАТА ЧРЕЗ УЧЕНЕ?

РЕСИМ ШАМАТАРЕВ ЕКСПЕРТ ОТДЕЛ „ИРШАД“

Децата имат огромен потенциал, могат и трябва да практикуват умението да учат не само във времето, прекарано в училищните часове, но и през лятната ваканция. Това е необходимо, ако искат да имат и най-малкия шанс да постигнат често непосилните цели, поставени от самите тях и от най-близките. Някои хора обаче учат и размишляват по един и същи начин цял живот, без въобще да подобрят методите си, а някои от тях са:

УМЕНИЯТА СЕ УСВОЯВАТ ПО-ЛЕСНО, КОГАТО СЕ РАЗДЕЛЯТ НА ОТДЕЛНИ ЧАСТИ.

Ако искаме да се научим да запаметяваме айети от Корана, не започваме да наизустяваме всичко наведнъж. Поставяме си малки и лесно постижими цели. Научаваме няколко реда. С времето натрупването на тези малки умения допринася за цялостното наизустяване на Корана. Това е техника, която може да бъде приложена както за механичните неща, така и за пълните с факти уроци.

ПОВЕЧЕТО ХОРА ЗНАЯТ, ЧЕ МУЛТИТАСКИНГЪТ (Т.Е. ВЪРШЕНЕТО НА НЯКОЛКО НЕЩА НАВЕДНЪЖ) Е МИТ.

Мозъкът ни не може да отдава еднакво внимание на две задачи едновременно. Малцина обаче са онези, които се съобразяват с този факт, когато става дума за ученето. Освен че е важно да разбиваме основната си цел на по-малки и индивидуални стъпки, трябва да се уверим, че концентрираме цялата си енергия върху една конкретна задача. Това е моментът, когато наизустяваме част от Корана. Когато се разсеем, ще ни трябват приблизително 25 минути, за да се фокусираме отново върху това.

ЗАПИСВАНЕТО НА ОНОВА, КОЕТО СМЕ НАУЧИЛИ, СПОМАГА ЗА „ЦИМЕНТИРАНЕТО“ МУ В НАШЕТО СЪЗНАНИЕ.

Ако искаме да превърнем информацията в знание, учените съветват да записваме онова, което учим. Изследователите твърдят, че самото действие на докосването на химикалката до хартията създава по-силна когнитивна връзка с материала, отколкото светкавичното му въвеждане в компютъра или заучаването му. Писането ни стимулира да конфронтираме идеите директно, което от своя страна спомага за запаметяването им.

ДА ВНИМАВАМЕ ОТНОСНО ГРЕШКИТЕ И ДА СЕ УЧИМ ОТ ТЯХ.

Не е възможно да сме напълно съвършени. Целият смисъл на ученето се състои в опити и провали, в установяването на грешката и взимането на поука от нея. Изсле-

дователите откриват, че малко или много мозъкът разполага със специално място, пригодено за грешките, които правим. По-късно ние можем да се обърнем към тези спомени, за да се справим по-добре в следващата ни задача. Ако родителите и учителите учат децата си да не допускат никога грешки или им се карат, когато това се случи, малчуганите ще бъдат лишени от огромно количество знание. Нека прочетем в тази светлина следния кораничен айет: ***„И когато ядоха от него двамата, пред тях се разкриха срамотиите им, и започнаха да се покриват с листа от рая. И така Адем не се вслуша в своя Господар, и се заблуди. После неговият Господар го избра – прие покаянието му и го напъти“*** (Та-ха, 20: 121–122).

ОПТИМИЗМЪТ НИ ПОМАГА ДА УСПЕЕМ.

Не трябва да стресираме децата си с негативизъм. Това само ще ги накара да започнат да се съмняват в своите собствени способности. Ще се заредят с тревожност. И двете неща са вредни, когато става дума за обучението. Различни проучвания, свързани с позитивната психология, провеждани десетилетия наред, сочат, че ще бъдем по-успешни в почти всичко, с което се захванем, ако подхождаме с отворено съзнание и виждаме потенциално място за подобрение. Родителите и учителите в Коран-курсовете трябва да накарат децата си да гледат на ученето като на вид изследване. Това ще ги зареди с решителност, която ще им е полезна, когато нещата наистина станат трудни.

ВЪЛНУВАЩИТЕ ТЕМИ СЕ УСВОЯВАТ ПО-ЛЕСНО ОТ СКУЧНИТЕ.

Децата се привличат от странните и заинтригуващи неща. Това е нормално. Когато образователната система започва да ги залива със сухи факти, това чувство на забавление може буквално да умре. Децата трябва да разберат колкото се може по-рано защо трябва да помнят неща от типа на същността на религията, разкази за видните сахабии или праведни мюсюлмански учени от ислямската история. Защото са уникални.

БЪРЗОТО ЧЕТЕНЕ КОНДЕНЗИРА ВРЕМЕТО ЗА УЧЕНЕ.

Идеята е простичка – ако можете да четете бързо, съответно – ще учите бързо. Ако успеете да научите мозъка си да обработва думи по-бързо, ще можете да четете цяла последователност от думи без усилие и без да се налага да се концентрирате върху всяка поотделно. Нека пак да чуем Създателя на световете: ***„Чети [о, Мухаммед] в името на твоя Господар, Който сътвори – сътвори човека от съсирек! Чети! Твоят Господар е Най-щедрия, Онзи, Който научи чрез калема, научи човека на онова, което не е знаел“*** (ел-Аляк, 96: 1–5).

ДА ИЗПОЛЗВАМЕ ЗНАНИЯТА СИ, ЗА ДА НАУЧИМ ОНОВА, КОЕТО ВСЕ ОЩЕ НЕ ЗНАЕМ.

Когато децата попаднат на тема, с която изпитват затруднения, родителите и учителите трябва да им обяснят как тя се съотнася с нещо, което те вече знаят. Тази практика се нарича асоциативно обучение.

ЛИПСАТА НА МОТИВАЦИЯ Е СЕРИОЗЕН, НО НЕ Е НЕИЗЛИЧИМ ПРОБЛЕМ.

Една от главните причини за липсата на мотивация е липсата на крайна цел. Така че, ако ни липсва крайна цел за нашето учене и ученето на нашите деца, да се постараем да си представим и изградим такава. А най-добрата главна цел, за която си заслужава да изпращаме нашите деца в Коран-курс, а също и нашето поощрение към тях, е задоволството на Създателя – Аллах (дж.дж.).

И накрая, общество, в което няма знание, е обречено на провал и е подвластно на манипулиране и използване от други общества. Това може да се избегне, като се търсят главните причини, поради които това общество е в това положение, и чрез полагане на старание за осмислянето и превъзмогването им.

РЕАЛНОСТТА И МЕЧТАНАТА ПРОМЯНА

АХМЕД ХАСАН БАХАДЪР ЗАМ.-ГЛАВЕН МЮФТИЯ

В съвремието ни немалка част от хората са лесно раздразнителни, егоистично настроени, конфликтни, а при това и крайно неотговорни. Напрегнатото ежедневие ни показва, че спокойствието и равновесието се търсят като топъл хляб. Видно е, че не можем да се примирим с тягостната ситуация, в която трудно намираме облекчение. Поради тази жалка реалност изглежда, че някои хора са оставили всичко да се движи на празен ход. Както гласи една стара поговорка: *„Така е тръгнало и така ще върви“*. Това може би се заключава и в следната прословута фраза: *„Да не ти пука за нищо“*.

Човекът, като разумно създание, е длъжен да разсъждава логично и да защитава справедливостта, лекувайки душевните си изкривявания. В обятията на капитализма няма как да се отрече битката за материална печалба и себереализация, но от друга страна, неукротимата човешка душа е подложена на редица изкушения и изпитания. За да не се превърне в пленник на каквито и да било изкушения, нужен е превантивен подход, балансиращ външното благосъстояние на човека с вътрешното. В този аспект, очаквайки положителна промяна, редно е да не се бездейства, а да има повече действия в посока личностно и душевно изграждане. Създателя на Вселената е заложил тази енергия във всеки един от нас.

Всеки ден сме свидетели, че хора от различни етноси и слоеве се поддават на провокации, биват манипулирани, вършат необмислени постъпки. А когато бъдат попитани за неадекватните си действия, проявяват емоционална нестабилност. Трябва да се осъзнае, че човешкият живот не е толкова евтин, за да бъде похабен за дребни дрязги и противоречия. Неосъзнаването на реалността и движението на празен ход в края на краищата ще доведат до несполука и разочарование. Заслужава ли си да е така?

Нека се знаят мярката и границата на благоприличието, да има справедливост, доброжела-

телност, хармония и душевен комфорт. Пълна нелепост и порочен навик е да се проявяват чувства като завист и гняв. Каквото и да възнамерява, човек не би постигнал нещо особено, пренебрегвайки етичните норми и общочовешките ценности. Де факто липсата на здрави морални качества е сериозна пречка за израстването на човека като пълноценна личност.

Хората външно си приличат, най-вече с еднаквата си анатомия. Няма кой да отрече, че всеки един от тях притежава две очи, две ръце, два крака и т.н. Преминавайки през различни етапи, всички израстват и чертаят своя път. Отличителната черта е в това, че притежателите на висшите добродетели превъзхождат онези, които са лишени от такива. Следователно от изключителна важност е всеки да регулира настройката на душата си. Това е неизбежна потребност. Може да звучи странно, но е нужно да разговаряме със самите себе си, за да се осъществи трайна промяна, носеща спокойствие и хармония. Несъмнено, посявайки семенцата на позитивното мислене и поведение, ще се избавим от негативизма и несгодите.

Да се върнем пак в началото... Живеем в период, в който хората са емоционално слаби и душевно обеднели. Прекомерните състояния на чувствителност и неприемане, на омраза и нетърпимост към околните и различните задушават здравия разум и причиняват тревожност.

При положение че изпитваме неудобство в тази напрегната среда, не е трудно да потърсим начини, за да погледнем на живота си от друг ъгъл или изобщо да започнем с освежителна промяна – *отвътре навън*. Защото видимо нещата дори да изглеждат добре, във вътрешен план не са изключени планини от неудовлетвореност и гняв. В тази връзка да си припомним и преданието от Последния Пратеник (с.а.с.), в което се изтъква, че състояния като гняв, алчност и надменност вредят на човешката същност.

И накрая, да си пожелаем продуктивност на градивни действия, придобиване на необходимите социални умения за адекватно поведение и успешно отключване на вложения в човека ценностен потенциал. Дори да е мечта, не очакваме ли всички една позитивна атмосфера, в която просто да бъдем спокойни и щастливи?

В демократичните условия на живот има решение за всичко. Въпросът е до желание и прозрение, за да се превърне една мечтана промяна в действителност. След всички миролюбиви нагласи ще дойдат и наставниците, които най-добре ще резонират с непримиримите души. Иншаллах...

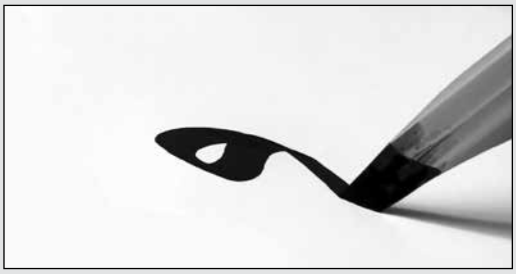

Приема ли се за хатим, ако Коранът се чете на друг език освен на арабски? Позволено ли е да се кланя намаз с превода на Корана? Позволено ли е да се прави хатим, като се повтаря след друг?

Всевишния Аллах в Свещения Коран повелява: ***„Ние го низпослахме – Коран на арабски, за да проумеете!“*** (Юсуф, 12: 2). Разглеждайки този айет, учените извеждат, че текстът, който не е арабски, тоест преводите и тълкуванията, не се смята за Коран, а се нарича превод. Именно поради това онези, които четат превода на Корана, не се считат за направили хатим. Въпреки това, поради положения труд и старанието им да научат религията си, те получават себаб. И всеки, който чете превод, за да придобие полезотворна наука, получава възнаграждение при Аллах Теаля.

Що се отнася до четенето на превода на Корана в намаза, то всички ислямски учени са единодушни, че това не е позволено. Единствено според Имам-и Азам Ебу Ханифе е позволено определен човек да чете превод на Корана в намаза, докато научи поне един айет от него на арабски език, а след като го научи, вече не е джаиз. Предвид това за всеки мюсюлманин е фарз-и айн (пряко задължение) да се научи да чете Корана на арабски, за да може да кланя намаз и да изпълнява останалите религиозни задължения.

Човек, който знае да чете Коран и тихичко го повтаря след някой друг, и така го завърши докрай, това е позволено и той се смята, че е направил хатим и е завършил Корана.

И все пак Аллах Теаля знае най-добре!

ПЛАМЪК ЗАНЕВ ЖУРНАЛИСТ

ШАРМ ЕШ-ШЕЙХ

ПО СЛЕДИТЕ НА ОТКРОВЕНИЕТО – I

Стъпвайки на брега на Синайския полуостров след успешното преминаване през Червено море, Муса (Мойсей) и неговият народ се изправят пред суровата природа на Синайската пустиня. Те още не знаят, че им предстоят 40 години лутане из тази пустиня, докато стигнат до Обетованата земя. И тук, в подножието на планината, зад един запазен и до днес горящ храст, Мойсей получава божествената заповед да се изкачи на върха на планината. Там той получава скрижалите с 10-те божи заповеди. Сега този храст е ограден с дървена решетка в двора на манастира „Св. Екатерина", а от манастира до върха на планината, където Муса (а.с.) е получил заповедите, води стръмна пътека.

След 20 века този разказ беше достатъчен, за да разпали любопитството ми да посетя манастира „Св. Екатерина".

За целта е достатъчно да отида в Шарм еш-Шейх - Египет, взимам автобус и оттам – в манастира. В манастира има хотел, библиотека, в която се пази първото и невключено в Библията евангелие – „Кодекс Синайтикус". А не е включено, доколкото можах да разбера, защото в него не пише, че Иса (Иисус) е възкръснал, както вярват християните.

На книга това пътуване беше много лесно за изпълнение, но в действителност – кошмар. Той започна от йорданския град Акабе. Фериботът до Шарм еш-Шейх на практика се оказа, че е само до Нувейба – на 180 километра на север. Преглътнах този горчив хап и се качих на ферибота. На слизане от кораба ми прибраха паспорта и ми казаха, че ще си го получа от емигрантската служба. Но къде е тя – никакви табели или някакъв друг насочващ знак.

Там пък – следващият препъни-камък. Визата трябвало да си я купя от банката, но от коя банка – не ти казват. Преди това трябваше да обменя пари, защото се оказа, че в тази банка не обменят. След едночасово обикаляне между банки и емигрантска служба се сдобих със заветната виза и спокойно влязох в Египет. Несполуките ми не свършиха с това – оказа се, че вече за Шарм еш-Шейх няма транспорт. Маршрутките пътуват сутрин, а фериботите пристигат следобед – великолепна организация, но за сметка на това такситата са готови и не чакат да ги повикаш, а сами предлагат услугите си, и то на доста високи цени.

Решил бях за себе си да опъна палатката и така да дочакам маршрутките на другата сутрин. Разбрах, че тарифата е 10 долара, а на такситата – 20 за човек, при пълна кола. Някакъв руснак ми предложи да намерим още един и да наемем едно такси. Съгласих се, но човек не се намери и ако исках да пътувам, трябваше да делим сумата на две. Отказах, излишни пари нямах, а още повече – бях в началото на моето пътуване. Явно руснакът беше нещо на зор, защото предложи да поеме и частта за третия човек, само и само да се пътува. След три часа бях в Шарм еш-Шейх. Вече беше 22 часа, таксито ме стовари пред техния гараж извън града. Че е извън града, разбрах, като се огледах наоколо и не видях никаква постройка, а на около 3 км, доколкото можех да преценя на тъмно, се виждаше

една ярко осветена джамия.

От пазача на гаража разбрах, че за манастира няма обществен транспорт и ще трябва или с такси, или чрез някое турбюро. На всичкото отгоре пазачът отказа и да ми даде малко вода за пиене. С отвратително настроение поех към осветената джамия – там нямаше начин да няма вода. Непрекъснато ме ескортираха разни таксита. Всички искат да ме возят, а никой не ме пита дали аз искам. Едвам се откача от едно и за мен веднага се лепва следващото и така ескортиран, се добрах до джамията.

Там вече се измих както трябва и когато реших да си напълня шишето, усетих някой да ме потупва по рамото. Гледам – пазача, със знаци ми обяснява, че тази вода не е за пиене, каза ми да го последвам и ме заведе до един автомат за охладена и филтрирана вода. Вече бях доволен и можех да помисля къде да прекарам нощта. Изборът ми не беше голям. Пред джамията, оттатък пътя, имаше жив плет и някаква зелена площ, които ме приютиха за през нощта.

Руснакът ми беше дал някакъв адрес на турбюро и в себе си вече реших да отида до манастира като организиран турист, другият начин е с такси. Отново препъникамък. Адресът се оказа не турбюро, а названието на курорта и дотам мога да отида или с такси (вече настръхвах, като чуех тази дума), или с маршрутка. Това вече беше приемливо и скоро се озовах в курорта. Имах чувството, че съм попаднал в някой европейски морски курорт. Попитах в едно бюро – една цена, в следващото – друга, и така изредих няколко бюра, докато попаднах на възможно най-евтината. Посещението включваше и изкачване до върха на Синайската планина. Тръгваше се през нощта. Поспах на една пейка в близост до бюрото и като стана време, ме заведоха на сборния пункт, откъдето щеше да мине автобусът. От хотел на хотел автобусът се напълни и поехме към планината. След два часа спряхме пред някакъв магазин за икони. Водачът обясни, че те са чудотворни, но пропусна да каже кога и как стават такива. След още половин час стигнахме до манастира – тук на паркинга преброих 40 микробуса, това значи, че около 400 човека тази нощ ще щурмуват връх Синай. Бях чел в пътеводителя, че има две пътеки – едната, съставена от 3750 стъпала, наречена „пътека на изкуплението“, и друга, наречена „камилската“. Ние щяхме да се изкачим до върха по камилската пътека. Името ѝ идва от това, че по нея може да се пътува и с камили.

Гледката, която се откриваше пред очите, беше фантастична – може би на едно разстояние от около два километра напред се виждаха светлините на фенерчетата. Тук ни пое друг екскурзовод, представи ни се и каза да не се разкъсваме. Не знам дали някой ще е в състояние да се движи в една група с хора, които никога преди това не е виждал, а сега, през нощта, и то на светлини на фенерчета, когато повече от краката на предния нищо не виждаш.

Още с тръгването по пътеката към върха непрекъснато чувахме „Джемел такси“ (Камила такси) и оттук до подножието на върха ту пред теб ще се окаже някоя камилска задница, ту някоя камила ще усетиш как ти пръхти над главата. По пътя на всяко удобно място имаше направено капанче, където предлагаха чай, бисквити и други неща за подкрепа, без алкохол, разбира се. В тази върволица от хора и камили се чуваха само от време на време гласовете на отделните гидове, преброяваха ни и отново продължавахме да се спъваме нагоре по пътеката към върха. След поредното преброяване под върха ни беше посочен час за връщане и тръгнахме отново нагоре. Оттук до върха вече бяха само стъпала. Още беше тъмно, когато го покорихме. Огледах се: хора като на митинг – блещукаха само огънчетата на цигарите, някое фенерче и се чуваха навсякъде около нас гласовете на хора, които предлагат одеяла. Предвидливо си бях облякъл пухенката, защото температурата призори падна до около нула градуса.

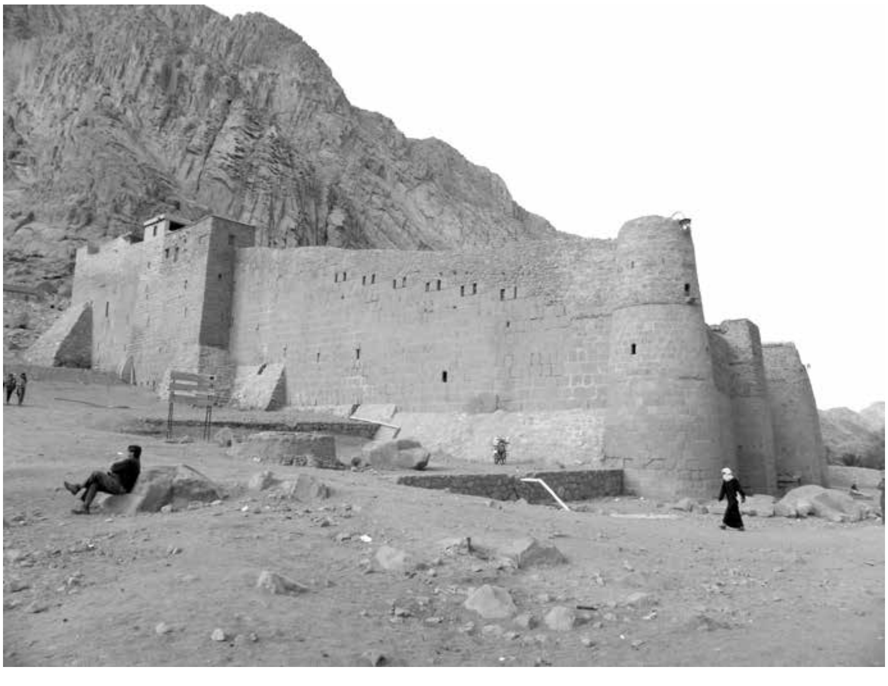

Една книга, породена от чувството за отговорност: „ПРАВЕДНИТЕ ХАЛИФИ“

МЮМЮН МЕХМЕД МАГИСТЪР ПО ИСТОРИЯ

Хубаво нещо е човек да не изгуби чувството си за отговорност. Защото тя ни крепи като висши твари на Всевишния Аллах. Отговорността може да обхваща много различни сфери и да има многообразни изражения. Например възхвално е човек да изпитва отговорност към родния си край, към земите, които са му осигурили първата кърма, към обществото, в което е роден и израснал.

Плод на такова чувство за отговорност е книгата на Басри Зилябид, който е родом от Златна Добруджа – с. Бенковски, учил е в Турция, работил е известно време като преподавател във Висшия ислямски институт и отново е излязъл „на гурбет“, или се е завърнал под „родната стряха“ в Турция.

Книгата му „Праведните халифи“, която е предвидена като първа част от серия записки по история на исляма, е породена от чувството за отговорност към мюсюлманите в България, чийто майчин език е българският, или хората, които поради стечение на обстоятелствата владеят българския език по-добре от майчиния си език, а защо не и към комшията, който не е мюсюлманин. Отговорността, породена от деветте години следване на ислямски науки и деветте години служба на мюсюлманите в българските граници, е подтикнала автора да напише тази скромна книга, която разказва за един от преломните моменти в историята на исляма, а именно периода на праведните халифи (хулефа-и рашидун).

Басри Зилябид, който е известен в България с преподавателската си дейност във Висшия ислямски институт, социалната и културната си дейност в сферата на неправителствения сектор, е ценен изследовател и активен „писач“ по проблемите на мюсюлманско-турската култура в България. А книгата му, която е с много ценно съдържание и е написана на достъпен език, засяга „втората част“ на историята на исляма. Тя е преходът от „златния век“ към „салтаната“ в ислямския свят. Този период, който обхваща времето на управлението на четиримата праведни халифи – Ебу Бекир, Омер, Осман и Али (радияллаху анхум), е ознаменуван с покоряване на върхове – отдадеността към исляма, справедливостта, държавността, скромността, науката и храбростта. Обаче заедно с това властват и предателството, интригата, раздорът и двуличието. Затова е много важен подходът на изследователя при представянето на историческите събития от тази, дори и да не е златна, поне „сребърна“ епоха от историята на мюсюлманите. И мисля, че авторът успешно се е докоснал до сложните теми на историята, естествено, в рамките на една книга, определена от самия него като „записки“.

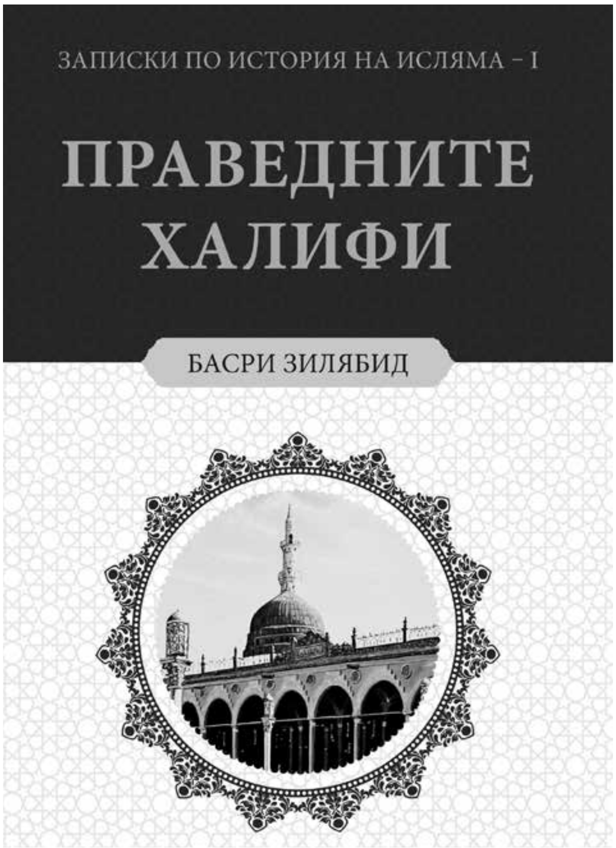

Приветствам г-н Зилябид за скромната дан към мюсюлманската писменост в България и му пожелавам още много редове, изписани с чувство на отговорност.

Един от видните тълкуватели на Корана:

АТА ИБН ЕБУ РАБАХ

(648–732)

ЛАУРА ФАРУК САНИ СТУДЕНТКА ВЪВ ВИСШИЯ ИСЛЯМСКИ ИНСТИТУТ

Ата ибн Ебу Рабах е роден в Дженед, но още като малък се преселва в Мекка със своя баща, където служи на една жена от племето Курейш. Предава се, че е бил куц, кривоок, а впоследствие е ослепял. Ибн Аббас – неговият учител, основал тефсирната школа в Мекка, споменава за него, че е бил съвременник на 200 сподвижници, също така изтъква, че е бил авторитетен факих и мухаддис.

Един ден хората се събрали около Абдуллах ибн Аббас, който им казал: „Как така идвате при мен, докато при вас е Ата?“. Ебу Ханифе споделя, че не е срещал по-достоен от Ата. Амр ибн Динар и Муджахид пък признават, че Ата ибн Ебу Рабах имал явно превъзходство пред тях.

Ата придобил знания от Джабир ибн Абдуллах, Саад ибн Малик, Ебу Хурейра, Абдуллах ибн Зубейр (р.анхум) и др. Освен че бил изключителен факих, Ата се славел като един от най-знаещите учени в полето на тефсира. Най-голям брой негови тълкувания на кораничните айети се предават в тефсира на Табери – „Джами-ул-беян“.

Подходът на Ата при правенето на тефсир се изразява в това, че използва Корана за тълкуването на отделни айети, арабския език, хадисните предания, изказани от Мухаммед (с.а.с.) и сахабите, мненията на своя учител Ибн Аббас и техните съвременници. Той дори прибягва до употребата на исраилият (предания, свързани с предишните религии), но с известна предпазливост, съзнавайки, че от преданията на юдеите и християните има такива, които не съответстват на ислямските принципи. Ата бил толкова богобоязлив, че странял от това да прави тефсир, осланяйки се на логиката и разума си.

За да стане по-ясен неговият подход, ще посочим няколко примера за неговите тефсири:

Тълкуване на айет от Корана с айет:

Айет 33 от сура Раад:

أَفَمَنْ هُوَ قَائِمٌ عَلَىٰ كُلِّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ

е разтълкувал с 18-и айет от сура Ал-и Имран:

شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ

وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ

Като Ата е казал, че този, който поддържа всеки според това, което е заслужил (или независимо какво е придобил), е Аллах, защото Той е способният на справедливост – „каимун би-л-къст“.

Тефсир чрез мерфу хадис:

Айет 87 от сура Хиджр:

وَلَقَدْ آتَيْنَاكَ سَبْعًا مِّنَ الْمَثَانِي وَالْقُرْآنَ الْعَظِيمَ

е разтълкувал с хадис на Мухаммед (с.а.с.), предаден от Бухари, който гласи, че أم القرآن (сурата Фатиха) е със седем повтарящи се айета. Като думата „أمّ“ обозначава значимостта на дадено нещо, а със сурата Фатиха започва мусхафа, също така намазът не е валиден, ако не се прочете в някой към.

Тефсир чрез използване на тълкувание на сахаби:

Айет 88 от сурата Бакара:

وَقَالُوا قُلُوبُنَا غُلْفٌ ۚ.

بَل لَّعَنَهُمُ اللَّهُ بِكُفْرِهِمْ فَقَلِيلًا مَّا يُؤْمِنُونَ

Ибн Аббас тълкува думата غُلْفٌ като вместилище на всякакъв вид знание. Юдеите са счели, че не се нуждаят от знанието на Аллах, стигнало до тях чрез пратениците.

Тефсир чрез използване на езиковото богатство:

Айет 2 от сура Бакара:

ذَٰلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ ۛ فِيهِ.

Ата ибн Ебу Рабах разяснява думата „ريب“ като شك (съмнение). Но в битов аспект значението на „ريب“ е да бъде внесена дори частица от нещо в друго нещо, което не е от неговата природа, като по този начин се нарушава изначалната му консистенция.

Тефсир чрез исраилият:

Айет 79 от сура Касас:

فَخَرَجَ عَلَىٰ قَوْمِهِ فِي زِينَتِهِ.

От преданията на хората на Писанието под „زِينَتِهِ“ се разбира, че Карун се е явил пред своя народ с две червени одежди.

ПРЕСТИЖНО МЕЖДУНАРОДНО СЪСТЕЗАНИЕ ЗА ХАФЪЗИ В ДУБАЙ

По време на месец рамазан Мехди Мусакев, който е на 18 години, участва в международния конкурс за хафъзи, който всяка година се провежда в Дубай. Възпитаникът на Курса за хафъзи в гр. Мадан е наизустил текста на Свещения Коран за три години. Той е възпитаник на хафъзите от Мадан Шефкет Хаджи и Байрям Ушев.
Преди това състезание Мехди Мусакев е участвал в редица международни състезания за хафъзи – в Турция, Македония, Хърватия и др. Тази година той имаше възможността да вземе участие в 22-рото издание на международния конкурс в Дубай. Мехди представи България сред 104 участници от цял свят.

ТЪРЖЕСТВЕНО ПРИКЛЮЧВАНЕ НА ЦЕЛОГОДИШНИТЕ КОРАН-КУРСОВЕ В СОФИЯ

На 8 и 9 юни Районно мюфтийство – София тържествени програми по случай завършването на целогодишните Коран-курсове в столицата.
В първия курс с преподавател Фатима Цинева целогодишно са участвали шестнадесет момчета и момичета, а във втория, ръководен от Фатме Хатип, ваизе към Районното мюфтийство, са участвали 10 момичета. Тържествата включваха четенето на айети от Свещения Коран, цитиране на салеват-и шериф за Пратеника Мухаммед (с.а.с.) и приветствени думи от страна на преподавателките. Освен това имаше и развлекателна част – сценки, викторини и др.
Районното мюфтийство се бе погрижило и за учениците, осигурявайки им и награди.
Във връзка с тържествения край на Коран-курсовете г-жа Цинева каза пред децата: „Колкото повече пораствате, все повече ще разбирате, че религията е тази, която ще ви помага във всяко нещо. Ще разберете, че само чрез религията ще може да бъдете истински добри, справедливи, толерантни и т.н. Затова продължавайте да идвате на Коран-курс и да научавате още повече неща".

ТРАДИЦИОНЕН ПРИЕМ ПО СЛУЧАЙ РАМАЗАН БАЙРАМ

На 15 юни в сградата на Главно мюфтийство се състоя официалният прием на главния мюфтия д-р Мустафа Хаджи по случай празника Рамазан байрам.
Традиционно всяка година главният мюфтия организира прием по случай Рамазан байрам, на който се канят представители на различните религиозни общности, дипломати, политически представители, журналисти, интелектуалци и общественици.
В приветственото си слово д-р Мустафа Хаджи се обърна към гостите с думите: „Байрамът е време, в което се събират всички, независимо от тяхната религия, етнос и социален статус".

ИФТАР В СТАРА ЗАГОРА

През месец рамазан се организираха множество ифтари във всички райони на страната. Един от тях беше ифтарът в гр. Стара Загора, който се осъществи в Нощта Кадир. Той се състоя в месджида в квартал „Три чучура", като на него се събраха над 100 човека от местната мюсюлманска общност.
Официални гости на ифтара и програмата по случай свещената нощ бяха председателят на Висшия мюсюлмански съвет Ведат С. Ахмед и главният секретар на Мюсюлманско изповедание Джелал Фаик.
Програмата включваше четене на Коран-и Керим и четене на дуи. Освен това гостът Ведат С. Ахмед направи пред мюсюлманската общност вааз, който бе посветен на значението на Нощта Кадир, вярата в Аллах и споменаването Му. Програмата включваше още изпълнения на ислямски религиозни песни – иляхи.